

کلیات برنامه و سرفصل دروس

سطح سه

رشته «تاریخ اسلام»

اداره کل برنامه‌ریزی آموزشی و ارزشیابی تحصیلی

مهرماه 1399

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فهرست مطالب

7	کلیات برنامه و دروس سطح سه رشته «تاریخ اسلام»
14	سرفصل دروس عمومی
15	فقه 1
17	فقه 2
19	فقه 3
21	فقه 4
23	اصول فقه 1
25	اصول فقه 2
27	اصول فقه 3
29	اصول فقه 4
31	تفسیر قرآن 1
34	تفسیر قرآن 2
35	عقائد خاص شیعه 1
38	عقائد خاص شیعه 2
40	تجزیه و ترکیب
42	سرفصل دروس تخصصی
43	اسلام در ایران (ورود اسلام به ایران تا عصر مشروطه)
46	اسلام در مصر و شام
49	اسلام در مغرب و اندلس
54	اسلام در هند و آسیای میانه
59	تاریخ رسول خدا (صلی الله علیه و آله)
62	تاریخ امویان
65	تاریخ انقلاب اسلامی ۱

68 تاریخ انقلاب اسلامی ۲
72 تاریخ اهل البیت (علیهم السلام) ۱
75 تاریخ اهل البیت (علیهم السلام) 2
78 تاریخ اهل البیت (علیهم السلام) ۳
81 تاریخ اهل البیت (علیهم السلام) ۴
85 تاریخ تشیع 1
89 تاریخ تشیع ۲ (با تأکید بر تشیع ایرانیان)
91 تاریخ خلفاء
95 تاریخ عباسیان
98 تاریخ عثمانی
101 تاریخ عصر غیبت
103 جغرافیای تاریخی اسلام از گذشته تا کنون (با تأکید بر جغرافیای تشیع در جهان معاصر)
106 جنبش‌های فکری-دینی معاصر
108 جهان در آستانه بعثت
113 زبان انگلیسی ۱
115 زبان انگلیسی ۲
117 سنت‌های تاریخی در قرآن و روایات
119 سیره رسول خدا و اهل البیت (علیهم السلام) ۱ و ۲
121 عربی معاصر
123 فلسفه تاریخ
125 کلیات تاریخ جهان
128 کلیات تاریخ تمدن اسلامی
131 مآخذشناسی تاریخ اسلام و تاریخ‌نگاری در اسلام
133 متون تخصصی (عربی)
135 مستشرقان و تاریخ اسلام

137	وضع کنونی جهان اسلام
139	همایش و کارورزی
141	روش تحقیق پیشرفته
143	پایان نامه

کلیات برنامه و دروس سطح سه رشته «تاریخ اسلام»

ماده 1: عنوان رشته

عنوان رشته «تاریخ اسلام» (خواهران) است.

ماده 2: تعریف

سطح سه «تاریخ اسلام»، پس از سطح دو (دوره عمومی) آغاز می‌گردد. دانش‌پژوهان در این دوره، ضمن شناخت وقایع دوران جاهلیت، صدر اسلام، دوران ائمه (علیهم السلام) و سیره پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) و امامان معصوم (علیهم السلام)، توان تحلیل و بررسی، تدریس و پاسخ‌گویی به نیازهای رایج در این زمینه‌ها را کسب می‌کنند و پس از احراز توان علمی، با ارائه پایان‌نامه، موفق به دریافت دانش‌نامه این رشته می‌شوند.

ماده 3: اهداف (شناختی، تربیتی - اخلاقی و مهارتی)

1. تعمیق شناخت نسبت به مبانی اعتقادی
2. تبیین علمی تاریخ و سیره پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) و امامان معصوم (علیهم السلام)
3. بررسی و تحلیل نقش مکتب اهل بیت (علیهم السلام) در تاریخ، فرهنگ و تمدن اسلامی
4. تربیت افراد توانمند در زمینه‌های آموزشی، پژوهشی و تبلیغی در حوزه تاریخ اسلام
5. بررسی و نقد تاریخ خلافت و دولت‌های حاکم بر جهان اسلام و تطور آن
6. ایجاد توان پاسخ‌گویی به پرسش‌ها و نیازهای جامعه در مورد مسائل تاریخ اسلام
7. ایجاد توان بهره‌گیری از متون و منابع تاریخ اسلام، تحلیل و نقد آن
8. آشنایی با تاریخ جنبش‌ها، فرق و مذاهب اسلامی
9. شناخت تاریخ‌نگاری در اسلام
10. آشنایی با مسائل فلسفه تاریخ
11. تربیت طلاب مستعد جهت ورود به سطح چهار رشته تاریخ

ماده 4: سیاست‌ها

1. تکیه بر آموزش مسائل اساسی و محورهای مهم تاریخ اسلام، با توجه به مبانی اعتقادی
2. تأکید بر استفاده از منابع دست اول و مهم تاریخ اسلام
3. تلاش برای تبیین و نهادینه سازی معارف اهل بیت (علیهم السلام)

ماده ۵: ضرورت

۱. تأکید اسلام بر مطالعه تاریخ و سرگذشت پیشینیان
۲. تأثیر مباحث تاریخی بر فهم دقیق برخی از علوم اسلامی
۳. کشف و تبیین علمی سیره پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) و امامان معصوم (علیهم السلام) به عنوان بهترین الگوهای کامل، با هدف انطباق فرهنگ جامعه بر آن
۴. لزوم پاسخ‌گویی به شبهات مطرح شده از جانب گروه‌های مختلف به ویژه مخالفان اهل بیت (علیهم السلام)
۵. ضرورت رفع خلأ موجود در حوزه تاریخ اسلام و اهل بیت (علیهم السلام) به ویژه در جامعه زنان

ماده ۶: نظام آموزشی

نظام آموزشی این رشته، به صورت نیم‌سالی - واحدی، حضوری و ناپیوسته است.

ماده ۷: عناوین و مشخصات کلی دروس

واحد	عنوان درس
30	دروس عمومی
72	دروس تخصصی (با احتساب پایان نامه)
102	جمع کل

الف. جدول دروس عمومی

هدف آموزشی	تعداد واحد	عنوان درس	ردیف
شناخت استدلالی مسائل مهم فقه و آشنایی با روش‌های استدلال فقهی	۱۲	فقه ۱ و ۲ و ۳ و ۴	1
شناخت مباحث مهم اصولی	۸	اصول ۱ و ۲ و ۳ و ۴	2
تفسیر آیات مرتبط با حوادث صدر اسلام	۴	تفسیر قرآن ۱ و ۲	3
تبیین استدلالی امامت و ولایت و مباحثی مانند انتظار، تقیه، بداء، رجعت، شفاعت و توسل	۴	عقاید خاص شیعه ۱ و ۲	4
تقویت توان تشخیص و بکارگیری قواعد صرف و نحو	۲	تجزیه و ترکیب	5
	30	جمع واحدها	

ب. جدول دروس تخصصی

اهداف	تعداد واحد	عنوان درس	ردیف
بررسی چگونگی ورود اسلام به ایران و تحولات مهم ایران از عصر ایل‌خانان تا انقلاب اسلامی	۳	اسلام در ایران	1
بررسی چگونگی ورود اسلام به مصر و شام و شناخت دولتهای اسلامی این مناطق و حوادث مهم این دوران	۱	اسلام در مصر و شام	2
بررسی چگونگی ورود اسلام به مغرب و اندلس و شناخت دولتهای اسلامی این مناطق و حوادث مهم این دوران	۱	اسلام در مغرب و اندلس	3
بررسی چگونگی ورود و گسترش اسلام و تشیع در این منطقه و شناخت دولتهای اسلامی و شیعی این منطقه و حوادث مهم این دوران	۱	اسلام در هند و آسیای میانه	4

اهداف	تعداد واحد	عنوان درس	ردیف
بررسی و نقد گزارش‌های مربوط به حوادث مهم تاریخ پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله)	۲	تاریخ رسول خدا ^۱ (صلی الله علیه و آله)	5
بررسی ظهور و سقوط امویان و تبیین مواضع ائمه (علیهم السلام) در این دوره	۲	تاریخ امویان	6
بررسی تحولات مهم ایران از مشروطیت تا کنون	2	تاریخ انقلاب اسلامی ۱	7
	2	تاریخ انقلاب اسلامی 2	8
بررسی حوادث مهم زندگی حضرت زهراء (سلام الله علیها) و امیرالمؤمنین (علیه السلام)، به ویژه دوران امامت و حکومت آن حضرت	۳	تاریخ اهل البیت (علیهم السلام) ۱	9
بررسی حوادث مهم زندگی امام حسن، امام حسین و امام سجاد (علیهم السلام)	۲	تاریخ اهل البیت (علیهم السلام) ۲	10
بررسی حوادث مهم زندگی امام باقر، امام صادق و امام کاظم (علیهم السلام)	۲	تاریخ اهل البیت (علیهم السلام) ۳	11
بررسی حوادث مهم زندگی امام رضا تا پایان زندگی امام حسن عسکری (علیهم السلام)	۲	تاریخ اهل البیت (علیهم السلام) ۴	12
بررسی چگونگی پیدایش و سیر تطور تشیع، فرق مهم تشیع و دولتهای مهم شیعی از آغاز تا کنون	۳	تاریخ تشیع 1 و 2	13
بررسی سقیفه، چگونگی حاکمیت خلفای سه‌گانه و عملکرد آنها	۲	تاریخ خلفاء	14
بررسی ظهور و سقوط عباسیان و حکومت‌های مهم این دوره و تبیین مواضع ائمه (علیهم السلام)	۲	تاریخ عباسیان	15
بررسی ظهور و سقوط حکومت عثمانی و تقابل آنها با حکومت صفویه	۲	تاریخ عثمانی	16

1. با توجه به اینکه دانش‌پژوهان در دوره عمومی، تاریخ رسول خدا (صلی الله علیه و آله) را گذرانده‌اند، لذا در اینجا، نقد گزارش‌های آن دوران، منظور شده است.

اهداف	تعداد واحد	عنوان درس	ردیف
بررسی حوادث مهم دوران غیبت صغری	۲	تاریخ عصر غیبت	17
شناخت سیر پیشرفت و گسترش جهان اسلام و تقسیمات سرزمین‌های اسلامی	۱	جغرافیای تاریخی جهان اسلام	18
شناخت جنبش‌های اسلامی و شیعی در صد سال اخیر و بررسی آثار آنها	۲	جنبش‌های فکری و دینی معاصر	19
بررسی وضعیت دینی، فرهنگی و اجتماعی جهان (جزیره‌العرب، ایران، مصر، روم، هند) در آستانه بعثت	۲	جهان در آستانه بعثت	20
ایجاد توان بهره‌گیری از متون تاریخی به زبان انگلیسی	2	زبان انگلیسی 1	21
	2	زبان انگلیسی ۲	22
شناخت اصول و قواعد حاکم بر تاریخ، از دیدگاه قرآن و روایات	۲	سنت‌های تاریخی در قرآن و روایات	23
تبیین موضوعی سیره پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) و معصومین (علیهم السلام) در ابعاد گوناگون	۳	سیره رسول خدا و اهل البیت (علیهم السلام) ۱ و ۲	24
ایجاد توان بهره‌گیری از متون تاریخی به عربی جدید	۲	عربی معاصر	25
شناخت مفهوم و ویژگی‌های حرکت، عوامل تحولات تاریخی، مسیر و هدف تاریخ	۲	فلسفه تاریخ	26
شناخت کلیات تاریخ جهان، اقوام، فرهنگها و تمدنها، با تأکید بر تاریخ اروپا	۲	کلیات تاریخ جهان	27
بررسی تاریخ تمدن اسلامی و ابعاد آن	۲	کلیات تاریخ تمدن اسلامی	28
شناخت منابع تاریخ اسلام و تبیین جایگاه علم تاریخ و سیر تحول آن نزد مسلمانان و تأثیر قرآن و سنت بر این علم، و بررسی مکاتب مهم تاریخ‌نگاری	۳	مآخذشناسی تاریخ اسلام و تاریخ‌نگاری در اسلام	29
ایجاد توان بهره‌گیری از متون تاریخی کهن به زبان عربی	۲	متون تخصصی (عربی)	30

اهداف	تعداد واحد	عنوان درس	ردیف
شناخت ماهیت استشراق و مکاتب آن و نقد و بررسی مهم‌ترین شبهات خاورشناسان درباره تاریخ اسلام	۲	مستشرقان و تاریخ اسلام	31
شناخت حوادث مهم و نقاط قوت و ضعف جهان اسلام در عصر حاضر، با توجه به استعمار جدید	۲	وضع کنونی جهان اسلام	32
کسب مهارت‌های لازم در انجام‌دادن پژوهش‌های تاریخی و ارائه نتایج آن	۱	همایش و کارورزی	33
آشنایی با روش‌های مختلف پژوهش تاریخی و کیفیت بهره‌برداری از منابع به صورت کارگاهی	۲	روش تحقیق پیشرفته	34
ارائه پژوهشی جامع در یکی از موضوعات تاریخ اسلام	۴	پایان‌نامه	35
	72	جمع واحدها	

سرفصل دروس عمومی

فقه 1

فقه 1			
عمومی	نوع واحد	3	نظری
ندارد	پیشنیاز / هم‌نیاز	-	عملی
شناخت استدلالی مسائل کتاب نکاح و طلاق			هدف کلی

سرفصل‌ها:

○ کتاب نکاح

- احکام عقد نکاح
- اولیاء عقد
- احکام نظر
- محرّمات

- نسبی
- رضاعی
- مصاهره

- ازدواج موقت
- احکام نفقه
- احکام قسمت

○ کتاب طلاق

- حقیقت طلاق
- شرایط صحت طلاق

متن درسی: درس تمهیدیه فی الفقه الاستدلالی، تألیف باقر ایروانی

محدوده: تمام کتاب النکاح و مبحث حقیقت طلاق و شرایط صحت طلاق از کتاب طلاق.

حذفیات: همه مستندات بخش حقیقة الطلاق و بخش شرائط صحة الطلاق

روش تدریس: تلفیقی (بیان استاد، پرسش و پاسخ)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	
-	18	-	2			

منابع:

1. الروضة البهية، شهيد ثانی
2. موسوعه الامام الخوئی
3. مستمسک العروة الوثقی، محقق حکیم
4. جواهر الکلام، محمد حسن نجفی

فقه 2

فقه 2			
	عمومی	نوع واحد	3 نظری
	ندارد	پیشنیاز / هم‌نیاز	- عملی
شناخت استدلالی مسائل کتاب طلاق و حدود			هدف کلی

سرفصل‌ها:

- کتاب طلاق
 - اقسام طلاق
 - احکام عده
 - طلاق خلع و مبارات
 - احکام طلاق
- کتاب حدود
 - موجبات حد
 - تعزیر
 - اجرای حدود در عصر غیبت

متن درسی: درس تمهیدیه فی الفقه الاستدلالی، تألیف باقر ایروانی

محدوده: کتاب طلاق از اول اقسام طلاق تا آخر کتاب طلاق و تمام کتاب حدود

روش تدریس: تلفیقی (بیان استاد، پرسش و پاسخ)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	
-	18	-	2			

منابع:

1. الروضة البهية، شهيد ثانی
2. موسوعه الامام الخوئی
3. مستمسک العروة الوثقی، محقق حکیم
4. جواهر الکلام، محمد حسن نجفی

فقه 3

فقه 3			
عمومی	نوع واحد	3	نظری
ندارد	پیشنیاز / هم‌نیاز	-	عملی
شناخت استدلالی مسائل کتاب جهاد، ضمان، صلح، قرض، عاریه، ودیعه و ارث			هدف کلی

سرفصل‌ها:

- کتاب جهاد
 - وجوب جهاد
 - احکام جهاد
 - احکام اراضی
- کتاب ضمان
 - حقیقت ضمان
 - شرایط ضمان
 - احکام ضمان
- کتاب صلح
 - حقیقت صلح
 - شرایط صلح
 - احکام صلح
- کتاب قرض
 - حقیقت قرض
 - شرایط قرض
 - ربای قرضی
 - احکام قرض
- کتاب عاریه و ودیعه
- کتاب ارث
 - موجبات ارث

- فروض ارث
- موانع ارث
- عول و تعصیب
- طبقات ارث
- ارث به زوجیت

متن درسی: دروس تمهیدية فی الفقه الاستدلالي، تألیف باقر ایروانی

محدوده: کتاب جهاد، ضمان، صلح، قرض، ودیعه، عاریه و ارث
حذفیات:

1. بخش «وجوب الجهاد» غیر از مستند 5
 2. همه مستندات بخش «احکام جهاد» و «احکام اراضی»
 3. مستندات بخش من احکام الضمان
 4. بخش من احکام الصلح غیر از مستند 4 و 6
 5. همه مستندات کتاب ودیعه و عاریه
 6. همه مستندات بخش الحجب از کتاب ارث
- روش تدریس:** تلفیقی (بیان استاد، پرسش و پاسخ)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	
-	18	-	2			

منابع:

1. الروضة البهية، شهید ثانی
2. موسوعه الامام الخوئی
3. مستمسک العروة الوثقی، محقق حکیم
4. جواهر الکلام، محمد حسن نجفی

فقه 4

فقه 4			
	نوع واحد	3	نظری
عمومی			تعداد واحد
	پیشنیاز / هم‌نیاز	-	عملی
ندارد			
شناخت استدلالی مسائل کتاب قسم، وصیت، وقف، لقطه، اطعمه و اشربه و دیات.			هدف کلی

سرفصل‌ها:

- کتاب یمین، نذر، عهد
- وصیت
 - اقسام وصیت
 - احکام وصی
 - احکام وصیت
- وقف
 - احکام وقف
 - احکام حبس
 - احکام صدقه
- لقطه
 - اقسام لقطه
 - احکام لقطه به معنای خاص
 - احکام لقیط
 - احکام ضاله
 - احکام مجهول الماک
- اطعمه و اشربه
 - حیوان بزی و بحری
 - احکام پرندگان
 - اجزاء حرام از حیوان حلال گوشت
 - حرمت عارضی

○ دیات

- اقسام ديه
- مقادير ديه
- احكام قتل و ديات

متن درسی: دروس تمهيدية فى الفقه الاستدلالي، تأليف باقر ايروانى

محدوده: يمينا و نذر، عهد، وصيت، وقف، لقطه، اطعمه و اشربه و ديات

حذفیات:

1. حذفیات کتاب وصيت: همه مستندات بخش «الوصية بقسميها»؛ از بخش «الوصية ايفاع»: مستند 1 و 2 و 3 و 4؛ از بخش «من احكام الوصى» مستند 1 و 3 و 5 و 6 و 9 و 10 و 11 و 12 و 13 و 14؛ و از بخش «من احكام الوصية» مستند 1 و 2 و 3 و 4 و 5 و 7 و 8 و 9 و 10.
2. حذفیات کتاب الوقف: از بخش «من شرائط الوقف» مستند 5 و 6 و 7 و 10 و 11؛ و از بخش «من احكام الصدقة بالمعنى الاخص» همه مستندات.
3. حذفیات کتاب لقطه: همه مستندات بخش «من احكام الضالة»
4. حذفیات کتاب اطعمه: همه مستندات بخش «ما يحرم من الحيوان المذبوح»
5. حذفیات کتاب ديات: همه مستندات بخش من احكام القتل و الديات

روش تدریس: تلفیقی (بیان استاد، پرسش و پاسخ)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	کلاسی
-	18	-	2			

منابع:

1. الروضة البهية، شهيد ثانی
2. موسوعه الامام الخوئی
3. مستمسک العروة الوثقی، محقق حکیم
4. جواهر الکلام، محمد حسن نجفی

اصول فقه 1

اصول فقه 1			
عمومی	نوع واحد	2	نظری
ندارد	پیشنیاز / هم‌نیاز	-	عملی
شناخت استدلالی برخی از مسائل مربوط به تعریف، مباحث مقدماتی علم اصول، مشتق، مفاهیم و دلالات.			هدف کلی

سرفصل‌ها:

○ تعریف علم اصول و موضوع آن

○ مباحث مقدماتی

■ حقیقت و اقسام وضع

■ استعمال حقیقی و مجازی

■ علائم حقیقت و مجاز

■ مترادف و اشتراک

■ حقیقت شرعی

■ صحیح و اعم

○ مشتق

○ مفاهیم

■ مفهوم شرط

■ مفهوم وصف

■ مفهوم غایت

■ مفهوم حصر

■ مفهوم عدد

■ مفهوم لقب

○ دلالت اقتضا و تنبیه و اشاره

متن درسی: «اصول فقه»، تألیف مرحوم مظفر

محدوده: از ابتدای کتاب تا اول بحث عام و خاص

حذفیات:

1. از مبحث مقدمه: مبحث 8 و 9 و 10 و 12 و بحث العلامة الثالثة: الأطراد از علائم معنای حقیقی و بحث تنبیهان در استعمال لفظ در بیش از یک معنا
 2. از مبحث صحیح و اعم: بحث « وهم و دفع » و « ثمره نزاع در معاملات »
 3. از مبحث مشتق: جریان نزاع در اسم زمان
 4. تمام باب اوامر و نواهی
 5. از مبحث مفهوم شرط: مقتضای اصل عملی در تداخل اسباب و مسببات
 6. از مبحث مفهوم غایت: الجهة الاولى
 7. از مبحث دلالت اقتضاء: غیر از مثال اول
- روش تدریس:** تلفیقی (بیان استاد، پرسش و پاسخ)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	
-	18	-	2			

منابع:

1. درس فی علم الاصول (حلقه ثالثه)، شهید صدر
2. الرسائل الجديدة، شیخ انصاری
3. اصول الفقه، آية الله اراکی

اصول فقه 2

اصول فقه 2			
عمومی	نوع واحد	2	نظری
اصول فقه 1	پیشنیاز / هم‌نیاز	-	عملی
شناخت استدلالی مسائل اصولی: عام و خاص، مطلق و مقید، محمل و مبین و ملازمات عقلی			هدف کلی

سرفصل‌ها:

- عام و خاص
 - الفاظ عموم
 - مخصص متصل و منفصل
 - احکام عام بعد از تخصیص
 - اجمال مخصص
 - موارد مشتبه در تخصیص
- مطلق و مقید
 - معنای مطلق و مقید
 - حقیقت اطلاق
 - مقدمات حکمت
 - رابطه مطلق و مقید
- مجمل و مبین
- ملازمات عقلی
 - مستقلات عقلی
 - حسن و قبح عقلی
 - ادراک حسن و قبح
 - ملازمه بین حکم عقل و شرع

متن درسی: «اصول فقه»، تألیف مرحوم مظفر

محدوده: از اول بحث عام و خاص تا اول بحث غیرمستقلات عقلیه

حذفیات:

1. فی جواز التمسک بالعامّ فی الشبهة المصدقية إذا كان المخصّص لُبياً
2. الدوران بین التخصیص و النسخ
3. از «اعتبارات الماهية» تا اول «المسألة الخامسة: مقدمات الحكمة»
4. از ابتدای ملازمات عقلی تا اولی مستقلات عقلی
5. واقعية الحسن و القبح فی معانیه و رأى الأشاعرة
6. العقل العملى و النظرى
7. توضیح و تعقیب و الحق أن الالتزام بالتحسين و التقيح العقلیین

روش تدریس: تلفیقی (بیان استاد، پرسش و پاسخ)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانى	فعالیت تکمیلی			فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	
-	18	-	2			

منابع:

1. دروس فی علم الاصول (حلقة ثالثة)، شهید صدر
2. الرسائل الجديدة، شیخ انصارى
3. اصول الفقه، آية الله اراکى

اصول فقه 3

اصول فقه 3			
عمومی	نوع واحد	2	نظری
اصول فقه 2	پیشنیاز / هم‌نیاز	-	عملی
شناخت استدلالی مسائل مربوط به بحث حجت‌های شرعی			هدف کلی

سرفصل‌ها:

- مقدمه مباحث حجت
 - معنای حجت و اماره و ظن نوعی
 - مناط در حجیت اماره
 - حجیت علم
 - موطن حجیت اماره
 - ظن خاص و مطلق
 - کتاب عزیز
 - نسخ کتاب عزیز
 - حقیقت نسخ
 - امکان و وقوع نسخ در قرآن
 - سنت
 - فعل و تقریر معصوم
 - خبر متواتر
 - خبر واحد
 - ادله حجیت خبر واحد از کتاب
 - ادله حجیت خبر واحد از سنت
 - حجیت خبر واحد به اجماع و سیره عقلاء
- دلیل عقل
 - حجیت ظواهر

- طرق اثبات ظواهر
- انواع ظهور
- وجه حجیت ظواهر
- قلمرو حجیت ظواهر

متن درسی: «اصول فقه»، تألیف مرحوم مظفر

محدوده: از ابتدای مباحث الحجة تا آخر بحث حجیت ظواهر

حذفیات:

1. مقدمه 10 الی 15 از مقدمات مباحث حجیت
2. الآیة الثالثة - آیة حرمة الکتمان
3. بحث دلیل حجیت خبر واحد از اجماع از مبحث «فلذک وقع الباحثون فی حیرة عظيمة» تا اول «علی کلّ حال، سواء استطعنا تأویل کلام السید»
4. باب رابع دلیل العقل از مبحث «وعدنا هناك بیان وجه حجیة الدلیل العقلي» تا «کیفما کان، فالذی یصلح أن یكون مراداً من الدلیل العقلي»
5. مبحث اجماع

روش تدریس: تلفیقی (بیان استاد، پرسش و پاسخ)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	
-	18	-	2			

منابع:

1. دروس فی علم الاصول (حلقه ثالثه)، شهید صدر
2. الرسائل الجديدة، شیخ انصاری
3. اصول الفقه، آیة الله اراکی

اصول فقه 4

اصول فقه 4			
عمومی	نوع واحد	2	نظری
اصول فقه 3	پیشنیاز / هم‌نیاز	-	عملی
شناخت استدلالی مسائل اصولی قیاس و تعادل و تراجم			هدف کلی

سرفصل‌ها:

○ قیاس

- تعریف و ارکان قیاس
- حجیت قیاس
- علم آور نبودن قیاس
- ادله حجیت قیاس
- قیاس منصوص العله و اولویت

○ تعادل و تراجم

- تعریف و شروط تعارض
- فرق تعارض و تراجم
- احکام تراجم
- حکومت و ورود
- قاعده اولیه در متعارضین
- قاعده ثانویه در متعارضین
- مرجحات باب تعارض

متن درسی: «اصول فقه»، تألیف مرحوم مظفر

محدوده: مبحث قیاس (باب ثامن) و تعادل و تراجم.

روش تدریس: تلفیقی (بیان استاد، پرسش و پاسخ)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	
-	18	-	2			

منابع:

1. درس فی علم الاصول (حلقه ثالثه)، شهید صدر
2. الرسائل الجديدة، شیخ انصاری
3. اصول الفقه، آية الله اراکی

تفسیر قرآن 1

تفسیر قرآن 1			
تعداد واحد	نظری	2	نوع واحد
	عملی	-	عمومی
	پیشنیاز / هم‌نیاز		
	ندارد		
هدف کلی	آشنایی با اصول و روش‌های فهم و تفسیر آیات و روش برداشت از آیات، آشنایی با تفسیر ترتیبی و موضوعی، آشنایی با محتوای تربیتی آیات و سوره		

سرفصل‌ها:

○ کلیات و مفاهیم

- کلیات: زبان قرآن، امکان فهم قرآن، تفسیر به رأی، منابع و علوم مورد نیاز مفسر، روش شناسی تفسیر تربیتی (بطن‌گیری)
- مفهوم شناسی: اصول قواعد تفسیر، تاویل، روش، تفسیر، بطن.
- پیش فرض ها: وحیانی بودن الفاظ، تحریف ناپذیری، اعجاز قرآن.

○ قواعد تفسیر

- قاعده اول: قرائت واقعی و لزوم در نظر گرفتن آن
 - راه دست‌یابی به قرائت صحیح
 - تواتر قرائت کنونی
- قاعده دوم: توجه به مفاهیم کلمات در زمان نزول
 - 1. آگاهی از مفاد واژگان قرآن، 2. به دست آوردن معانی واژه‌ها با توجه به فرهنگ زمان نزول، 3. اکتفا نکردن به معانی ارتکازی، 4. در نظر گرفتن همه معانی، 5. فرق نهادن میان معانی حقیقی و مجازی، 6. حقیقت قرآنی، 7. حمل لفظ بر معانی متعدد.
- قاعده سوم: لزوم توجه به قرائن
 - 1. مقصود از قرائن، 2. دلیل لزوم توجه به قرائن، 3. اقسام قرائن، 4. موارد کاربرد قرائن معینه و صارفه در الفاظ مشترك.
- قاعده چهارم: قرائن پیوسته لفظی (سیاق)
 - 1- معنای سیاق: الف) اهمیت نقش سیاق از دیدگاه دانشمندان، ب) ملاک قرینه بودن

- سیاق 2- انواع سیاق: الف) سیاق کلمات ب) سیاق جمله‌ها ج) سیاق آیات 3-
 شرائط تحقق سیاق: الف) ارتباط صدوری یا پیوستگی در نزول ب) ارتباط موضوعی
 4- راه‌های شناخت سیاق 5- سیاق مشکوک 6- اصالت سیاق

■ قاعده پنجم: قرائن ناپیوسته لفظی (قرآن و روایات)

- 1- آیات دیگر قرآن، 2- دلیل قرینه بودن روایات، انواع روایات

■ قاعده ششم: قرائن پیوسته غیر لفظی (1) (فضای نزول)

- 1- سبب نزول 2- شأن نزول، قرینه بودن شأن نزول 3- فرهنگ زمان نزول 4-

زمان و مکان نزول، لزوم بررسی موارد فضای نزول 5- مخصص نبودن فضای نزول

■ قاعده هفتم: قرائن پیوسته غیر لفظی (2) (فضای سخن)

- 1. ویژگیهای گوینده سخن، میزان تأثیر ویژگی‌های گوینده سخن در فهم کلام 2.

ویژگیهای مخاطب 3. ویژگیهای موضوع سخن 4. «مقام» سخن 5. لحن کلام

■ قاعده هشتم: جری و تطبیق

متن درسی: 1) روش تفسیر قرآن: حجت الاسلام و المسلمین محمود رجبی 2) روش شناسی تفسیر قرآن:
 حجت الاسلام و المسلمین علی اکبر بابایی و دیگران

محدوده: مطابق سرفصل

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	کلاسی
	16		2			2

منابع:

1. قواعد التفسیر الشیعه و السنه، فاکر میبدی
2. مبانی و روش تفسیر قرآن، قرآن عمید زنجانی
3. قواعد تفسیر، علی اکبر بابایی
4. مبانی و روشهای تفسیر، محمد کاظم شاکر

5. مبانی و قواعد تفسیر (منطق تفسیر 1)، محمد رضا رضایی اصفهانی
6. التیسیر فی قواعد علم التفسیر، محیی الدین محمد بن سلیمان الکافیجی
7. روش شناسی تفسیر قرآن، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه
8. قرآن شناسی جلد 2، آیت الله مصباح یزدی
9. کیف تفهم القرآن، محمدرضا حسینی
10. زبان فهم قرآن، سعیدی روشن

تفسیر قرآن 2

تفسیر قرآن 2			
عمومی	نوع واحد	2	نظری
تفسیر 1	پیشنیاز / هم‌نیاز	-	عملی
آشنایی با اصول و روش‌های فهم و تفسیر آیات و روش برداشت از آیات، آشنایی با تفسیر ترتیبی و موضوعی، آشنایی با محتوای تربیتی آیات و سور			هدف کلی

سرفصل‌ها:

- معرفی تفاسیر قرآن
 - بیان روش‌ها و شیوه‌های برداشت از آیات
 - تفسیر آیاتی از سوره‌های یوسف، نور، حجرات و لقمان از تفسیر المیزان و بیان نکات تربیتی آنها
- متن درسی:** تفسیر المیزان، علامه طباطبائی

محدوده: مطابق سرفصل

راهکار اجرایی درس:

- طلاب موظفند در کنار این متن، به تفاسیر تبیان، جوامع الجامع و نمونه مراجعه نمایند.

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت
شفاهی	کتابی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	کلاسی
	16		2			2

منابع:

1. تفسیر نمونه، آیت الله مکارم و همکاران
2. تفسیر جوامع الجامع، طبرسی

عقائد خاص شیعه 1

عقائد خاص شیعه 1			
	نوع واحد	2	نظری
عمومی			تعداد واحد
ندارد	پیشنیاز / هم‌نیاز	-	عملی
			هدف کلی
تقویت و تحکیم مبانی اعتقادی شیعه، آشنایی با شبهات اعتقادی و شیوه پاسخ‌دهی به آن‌ها			

سرفصل‌ها:

- کلیات: شیعه شناسی (مفهوم لغوی و اصطلاحی)
- خداشناسی
 - معنا شناسی توحید و شرک
 - مراتب توحید و شرک
 - ملاک توحید و شرک
 - مصادیق و فروع مسئله توحید و شرک (توسل، شفاعت، تبرک، زیارت قبور، بناء برقبور، نماز و دعا در کنار قبور، سوگند به غیر خدا، برگزاری میلاد و وفیات اولیاء الله)
 - حقیقت سنّت
 - حقیقت بدعت
 - ملاک بدعت
 - اقسام بدعت
 - ایمان و کفر (بررسی مسئله تکفیر و رویکرد اسلام در قبال آن)
 - تنزیه صفات و نفی تجسیم و تفویض
 - امر بین الامرین و نفی جبر و تفویض
 - بداء
- نبوت
 - ایمان آباء و اجداد پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) و امیر المؤمنین (علیه السلام)
 - قرآن (اعجاز و تحریف ناپذیری آن)

○ معاد

■ حیات برزخی

○ برخی از فروع فقهی مورد اختلاف

■ اذان (شهادت به ولایت، بررسی عبارت حی علی خیر العمل و الصلاه خیر من النوم)

■ وضو

■ خمس

■ سجده بر مهر

■ تقیه

■ جمع بین دو نماز

■ لعن (فلسفه، ادله و تفاوت آن با سب)

■ نذر و قربانی

○ خاتمه: تاریخ پیدایش شیعه و نقد آرا مخالف

متن درسی: ندارد

محدوده: مطابق سرفصل

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	کلاسی
-	16	-	2			2

منابع:

1. اضواء علی عقاید الشیعه و تاریخهم، جعفر سبحانی
2. شرح عقائد الأمامیه، محمد جمیل حمّود
3. نفحات الازهار فی خلاصه عباقات الانوار، سید علی حسینی میلانی
4. آیین وهابیت، جعفر سبحانی
5. المراجعات، الامام عبدالحسین شرف الدین

6. دور اهل بيت (عليهم السلام)، شهيد محمد باقر حكيم

7. فى رحاب اهل البيت (عليهم السلام)، على اسلامى

8. النص والاجتهاد، الامام عبدالحسين شرف الدين

عقائد خاص شیعه 2

عقائد خاص شیعه 2			
عمومی	نوع واحد	2	نظری
ندارد	پیشنیاز / هم‌نیاز	-	عملی
تقویت و تحکیم مبانی اعتقادی شیعه، آشنایی با شبهات اعتقادی و شیوه پاسخ‌دهی به آن‌ها			هدف کلی

سرفصل‌ها:

- امامت
 - حقیقت امامت
 - ضرورت و اهداف امامت
 - صفات امام (عصمت، افضلیت، علم غیب و ولایت تکوینی)
 - راه تعیین و شناخت امام
- اهل بیت (علیهم السلام)
 - مقام و جایگاه اهل بیت (علیهم السلام)
 - وجوب محبت و مودت نسبت به اهل بیت (علیهم السلام)
 - مصادیق اهل البیت (علیهم السلام)
 - حضرت زهرا (سلام الله علیها) (منزلت، عصمت، مصحف فاطمه (سلام الله علیها) و...)
- امام مهدی (علیه السلام) (تولد و نسب، طول عمر و غیبت)
- رجعت
 - حقیقت رجعت
 - امکان و وقوع رجعت
 - رجعت و تناسخ
 - زمان رجعت (رجعت صغری و کبری)
 - رجعت‌کنندگان
- عدالت صحابه
- حکم مخالفین
- غلو

متن درسی: ندارد

محدوده: مطابق سرفصل

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت
شفاهی	کتابی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	کلاسی
-	16	-	2			2

منابع:

1. اضواء علی عقاید الشیعه و تاریخهم، جعفر سبحانی
2. شرح عقائد الأمامیه، محمد جمیل حمّود
3. نفحات الازهار فی خلاصه عبقات الانوار، سید علی حسینی میلانی
4. آیین وها بیت، جعفر سبحانی
5. المراجعات، الامام عبدالحسین شرف الدین
6. دور اهل بیت (علیهم السلام)، شهید محمد باقر حکیم
7. فی رحاب اهل البیت (علیهم السلام)، علی اسلامی
8. النص والاجتهاد، الامام عبدالحسین شرف الدین

تجزیه و ترکیب

تجزیه و ترکیب			
عمومی	نوع واحد	2	نظری
مبادی العربیه	پیشنیاز / هم‌نیاز	-	عملی
تقویت توان تشخیص و بکارگیری قواعد صرف و نحو			هدف کلی

سرفصل‌ها:

- اهمیت تجزیه و ترکیب و نقش آنها در ترجمه و تفسیر قرآن کریم
- مفهوم‌شناسی تجزیه و بیان عناصر مؤثر در تجزیه فعل، اسم معرب، اسم مبنی و حرف
- مفهوم‌شناسی ترکیب و بیان عناصر مؤثر در ترکیب کلمه و جمله
- اقسام ترکیب (موضوعی و غیرموضوعی، جدولی و غیرجدولی (تشریحی)، یک وجهی و چندوجهی)

متن درسی: ندارد

محدوده: مطابق سرفصل

راهکار اجرایی درس:

- ابتدا استاد در سه یا چهار جلسه چهار موضوع ذکر شده در سرفصل را یاد آوری کرده، سپس برای هر جلسه متنی را مشخص می‌کند و از همه طلاب می‌خواهد که آن متن را تجزیه، ترکیب و ترجمه نمایند. در انتها، کار عملی آنها در کلاس درس مورد ارزیابی قرار می‌گیرد.
- متن از قرآن کریم با عبارت‌های مشکل انتخاب می‌شود و امتحان آخر نیمسال می‌تواند از متنی غیر از متن داده شده ولی در سطح آن باشد.

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	کلاسی
-	10	-	5			5

منابع:

1. الجدول في اعراب القرآن، محمود صافي
2. اعراب القرآن الكريم و بيانه، محي الدين درويش
3. اعراب القرآن المنسوب الى الزجاج، تحقيق: ابراهيم ابيارى
4. تفسير كشاف، محمود زمخشري

سرفصل دروس تخصصی

اسلام در ایران (ورود اسلام به ایران تا عصر مشروطه)

اسلام در ایران (ورود اسلام به ایران تا عصر مشروطه)			
تخصصی	نوع واحد	2	نظری
ندارد	پیشنیاز / هم‌نیاز	-	عملی
مطالعه کلی مسائل سیاسی و اجتماعی ایران بعد از اسلام و حکومت‌های ایران تا عصر مشروطه			هدف کلی

سرفصل‌ها:

- مختصری از چگونگی ظهور اسلام در ایران و پیامدهای آن
- وضعیت سیاسی و اجتماعی ایران تا آغاز سده سوم هجری قمری
- ایران در دوره حکومت ترکان غزنوی، سلجوقیان و خوارزمشاهیان
- وضعیت سیاسی، اجتماعی و فرهنگی ایران در دوره مغولان و ایلخانان
- دوره نخست حکومت‌ها و قدرتهای محلی (سربداران، مرعشیان، مظفریان، آل کرت، اتابکان و...)
- دوره دوم قدرتهای محلی (قره قویونلوها و...)
- وضعیت و ساختار سیاسی، نظامی ایران و تحولات مهم در دوره صفویه، افشاریه، زندیه تا قاجار
- کلیاتی از اوضاع ایران از دوران قاجار تا مشروطه

متن درسی: ندارد

محدوده: مطابق سرفصل

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ و ارائه کنفرانس)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	کلاسی
-	14	-	3			3

منابع:

1. تواریخ عمومی، محلی و اختصاصی هر سلسله، احسن التواریخ، حسن بیک
2. ایران در عصر سلطنت قاجار، شمیم
3. ایران در عهد صفویه ترجمه، صبا
4. ایران در قرون نخستین اسلامی، اشپولر
5. ایران دوره قاجار و برآمدن رضاخان، کدی
6. افشار و زندیه، شعبانی
7. تاریخ اسلام و ایران، افتخارزاده
8. تاریخ ایران بعد از اسلام، زرین کوب
9. تاریخ ایران، ترجمه انوشه
10. تاریخ ایران، عبدالرزاق آذربایجانی
11. تاریخ ایران، کمبریج
12. تاریخ جهانگشا، جوینی
13. تاریخ صفویان، کمبریج
14. تاریخ صفویه، تاجبخش
15. تاریخ کرد، یاسمی
16. تاریخ گزیده‌ف مستوفی
17. تاریخ مختصر ایرانف رضازاده
18. تاریخ مردم ایران، زرین کوب
19. تاریخ مغول، اقبال
20. تاریخ مفصل ایران، عباس اقبال
21. تاریخ یمینی، جرفادقانی
22. جامع التواریخ، رشیدالدین فضل‌الله
23. جهانگشای نادری، میرزا مهدی‌خان
24. حبیب السیر، خواندمیر

25. خدمات متقابل اسلام و ایران، شهید مطهری
26. راحة الصدور، راوندی
27. روضة الصفا، ناصری
28. زینت التواریخ، ابن علیرضا
29. گیتی‌گشای زندیه، نامی
30. منتخب التواریخ، مظفری
31. مطلع السعدین، سمرقندی
32. ناسخ التواریخ، سپهر
33. نهضت‌های سیاسی مذهبی در تاریخ ایران، از صدر اسلام تا عصر صفوی، نشر دانشگاه فردوسی

مشهد

اسلام در مصر و شام

اسلام در مصر و شام			
تخصصی	نوع واحد	1	نظری
ندارد	پیشنیاز / هم‌نیاز	-	عملی
بررسی ورود اسلام به مصر و شام و شناخت دولت‌های اسلامی آن‌ها و حوادث مهم این دوران			هدف کلی

سرفصل‌ها:

- کلیات
- واژه‌شناسی مصر و شام
- محدوده، موقعیت جغرافیای، اهمیت و ویژگی‌های آن
- اقوام و طوایف ساکن در مصر و شام
- پیشینه تاریخی مصر و شام
- ورود اسلام (فتوح) زمینه‌ها، علل و عوامل، چگونگی
- سلسله‌ها و قدرت‌های اسلامی در مصر و شام
- حمدانیان، طولونیان، سلاجقه، اخشیدیان، فاطمیان، زنگیان، ایوبیان، ممالیک، بنو مرداس و ... (خاستگاه، برآمدن، قلمرو، تاریخچه، ساختار، مناسبات سیاسی و نظامی، اقدامات، چالش‌ها، سقوط)
- جنگ‌های صلیبی (زمینه، عوامل، عملکرد، پی‌آمدها)
- مصر و شام در عصر عثمانی
- تشکیلات اداری و قضایی مصر و شام
- فرهنگ و تمدن مصر و شام و مقایسه آن با قبل از اسلام (ادبیات، زبان، خط، هنر، صنایع، معماری و علوم)
- ادیان، فرق و مذاهب و تعامل آنان با یکدیگر
- وضعیت اقتصادی و اجتماعی مصر و شام
- تحلیلی بر خدمات مصر و شام به اسلام و تشیع

متن درسی: ندارد

محدوده: مطابق سرفصل

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ و ارائه کنفرانس)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	کلاسی
-	14	-	3			3

منابع:

1. افتتاح الدعوة، قاضی نعمان
2. الازهر و ما حوله من الآثار، زکی
3. الافادة و الاعتبار، عبداللطیف بغدادی
4. البیان و الاعراب عما بارض مصر من الاعراب، مقریزی
5. الحروب الصلیبیه، زکار
6. الحروب الصلیبیه، سی سمیل
7. الحسبة فی مصر الاسلامیه، شهاوه
8. الحضارة المصریة، ویلسون
9. الحیاة العقلیة فی عصر الحروب الصلیبیه بمصر و الشام، بدوی
10. العبر، ابن خلدون
11. المورخون فی مصر، زیاده
12. خطط، مقریزی
13. العمارة الاسلامیة فی مصر، سامح
14. القاهرة تاریخها، فنونها و آثارها، پاشا
15. القبائل العربیة فی مصر فی القرون الثلاثة الأولى من الهجرة، خورشید
16. المجتمع اليهودی فی مصر الاسلامیة فی العصور الوسطی، کوهن

17. النجوم الزاهرة، ابن تغردى بردى
18. النظم الادارية بمصر فى القرن التاسع الهجرى، حنفى
19. النفحة الزكية فى تاريخ مصر و اخبار الدولة الاسلامية، زكى
20. الولاية و القضاة، كندى
21. اهل الذمة فى مصر العصور الوسطى، عبده قاسم
22. تاريخ الازهر، بيرم
23. تاريخ الحضارة المصرية، زياده
24. تاريخ البحرية الاسلامية فى مصر و الشام، سالم عبدالعزيز
25. تاريخ الفاطميين فى مصر، زاهدى
26. تاريخ جنگهاى صليبيى، رانيمسان
27. تاريخ عثمانى، استنفورد
28. تاريخ مصر الاجتماعى و الاقتصادى، صادق سعد
29. تجارة مصر، قومى
30. تحفة الناظرين، شرقاوى
31. جهاد المسلمين فى الحروب الصليبية، عاشور
32. حالة مصر الاقتصادية فى عهد الفاطميين، براوى
33. حسن المحاضر، سيوطى
34. دراسات فى تاريخ مصر الاجتماعى، عبده قاسم
35. فتوح البلدان، بلاذرى
36. فتوح الشام، واقدى
37. قبائل العرب فى مصر، لطفى
38. قيام الدولة الايوبية فى مصر، بيومى
39. مصر الاسلامية من الفتح العربى حتى زوال الاخشيديين، طه بدر
40. مصر فى عصر الايوبيين، عربى

اسلام در مغرب و اندلس

اسلام در مغرب و اندلس			
تخصصی	نوع واحد	1	نظری
ندارد	پیشنیاز / هم‌نیاز	-	عملی
بررسی ورود اسلام به مغرب و اندلس، دولت‌های اسلامی و حوادث مهم این دوران			هدف کلی

سرفصل‌ها:

○ مغرب

- کلیات
- واژه‌شناسی (غرب، مغرب، مغرب اسلامی، آفریقا، آفریقای غربی، بربر و ...)
- جغرافیا و جمعیت‌شناسی (اقوام و قبایل، پراکندگی، زیست‌گاه‌ها و ...)
- مغرب پیش از دوره اسلامی (کارتاژها، رومی‌ها، واندال‌ها)
- نفوذ، قلمرو، تشکیلات، روابط، سقوط
- مروری بر وضعیت مذهبی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی مغرب
- مغرب در دوره اسلامی
- دوره فتوح (علل و عوامل، سیر و مراحل، ویژگی‌ها، نتایج)
- دوره والیان
- تعریف، کارگزاران اموی و عباسی، دوره مهلبیان، اقدامات
- شورش‌ها و قیام‌ها مانند قیام میسره، حمید زناتی (زمینه‌ها، ویژگی‌ها، نتایج و پیامدها)
- خوارج در شمال آفریقا (زمینه‌های نفوذ، فرقه‌ها، قیام‌ها و اقدامات)
- دوره دولت‌های مستقل (برآمدن، مذهب، ساختار، قلمرو، اقدامات، چالش‌ها، روابط و مناسبات، انشعابات، قیام‌ها، انحطاط و سقوط)
- رستمیان، ادریسیان، اغلییان، مدراریان، حسنیان، بنو صالح
- فاطمیان، زیریان، حمادیان، هلالیان
- مرابطان، موحدان، حفصیان، عبدالوادیان، مرینیان، بنو واطاس و ...
- مغرب و اندلس در عصر عثمانی

■ تشکیلات اداری و قضایی مغرب

■ فرهنگ و تمدن مغرب

■ ادبیات، مذاهب و فرق اسلامی، هنر، صنایع، شهرسازی، معماری

■ قصور و رباطها (کارکرد و سیر تحول)

■ تحلیلی بر تأثیر فرهنگی مغرب بر جهان اسلام

■ وضعیت اقتصادی و اجتماعی

○ اندلس

■ کلیات

■ واژه‌شناسی (اندلس، اسپانیا و ...)

■ جغرافیا و جمعیت‌شناسی (اقوام و ساکنان)

■ اندلس پیش از دروه اسلامی (رومی‌ها، گوت‌ها، بیزانس)

■ نفوذ، قلمرو، اقدامات، مناسبات و روابط، سقوط

■ مروری بر وضعیت مذهبی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی اندلس

■ اندلس در دوره اسلامی

■ دوره فتوحات (علل و عوامل، سیر و مراحل، ویژگی‌ها، نتایج)

■ دوره والیان

■ دوره امویان اندلس (برآمدن، قلمرو، ساختار، روابط و مناسبات، چالش‌ها، اقدامات، استبداد عامری

و زمینه‌های سقوط)

■ دوره نخست ملوک الطوایفی

■ مرابطون (برآمدن، قلمرو، ساختار، روابط و مناسبات، چالش‌ها، اقدامات، سقوط)

■ دوره دوم ملوک الطوایفی

■ موحدون (برآمدن، قلمرو، ساختار، روابط و مناسبات، چالش‌ها، اقدامات، سقوط)

■ نصریه (برآمدن، قلمرو، ساختار، روابط و مناسبات، چالش‌ها، پذیرش حاکمیت مسیحی، سقوط

حاکمیت مسلمانان)

■ عصر سیطره مسیحیت بر مسلمانان

■ سخت‌گیری مسیحیت، شورش مسلمانان، پذیرش اجباری مسیحیت، اخراج مسلمانان

- تشکیلات اداری و قضایی مغرب
- فرهنگ و تمدن مغرب
- ادبیات، علوم، مذاهب فقهی، هنر، صنایع، شهرسازی، معماری
- تحلیلی بر تأثیر فرهنگی اندلس بر جهان اسلام
- وضعیت اقتصادی و اجتماعی

متن درسی: ندارد

محدوده: مطابق سرفصل

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ و ارائه کنفرانس)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	کلاسی
-	14	-	3			3

منابع:

1. آثار المغرب و الاندلس، طاهر مظفر
2. اخبار بنی عبید، صنهاجی
3. اسپانیای اسلامی، وات
4. الاحاطه فی اخبار غرناطه، لسان الدین
5. الاستقصاء فی اخبار دول مغرب الاقصی، سلاوی
6. الاسلام فی المغرب و اندلس، ترجمه محمود عبدالعزیز
7. الاسلام فی اندلس، ترجمه شکیب ارسلان
8. الاندلس فی التاریخ، شاکر مصطفی
9. الانیس المطرب، ابن ابی ذرع فاسی
10. البیان المغرب فی اخبار الاندلس و المغرب، ابن عذاری

11. التشيع فى الاندلس، مكى - عزالدين عمر
12. التشيع فى بلاد المغرب الاسلامى محمد بركات
13. الجدل بين المسلمين و اهل الكتاب بالاندلس، خالد السيوطى
14. الحضارة الاسلامية فى المغرب، السائح
15. الحياة الاجتماعية فى الاندلس، الدغلى
16. الخلافة الفاطمية بالمغرب، الدشراوى
17. الخوارج فى المغرب الاسلامى، محمود اسماعيل
18. الرباطات و الزوايا فى تاريخ المغرب، گروهى
19. العبر، ابن خلدون
20. الفرق بين الاباضية و الخوارج، عطفيش
21. القضاء فى المغرب و الاندلس، احمدى
22. المساجد و القصور فى الاندلس، خالد الخالدى
23. المعجب فى تلخيص اخبار المغرب، عبدالواحد مراکشى
24. المورخون الاباضيون فى افريقيا الشمالية، ليفيتسكى
25. المونس فى اخبار افريقيه و تونس، ابن ابى دينار
26. بغية الملتمس فى رجال اهل الاندلس، ابن عميره
27. تاريخ الاندلس الاقتصادى، كمال سيد مصطفى
28. تاريخ المغرب و حضارته، حسين مونس
29. تاريخ بنى رستم، ابن الصغير
30. تاريخ دولت اسلامى در اندلس، ترجمه آيتى
31. تاريخ فتح اندلس، ابن قوطيه ترجمه منشى
32. تاريخ گسترش اسلام و تاريخ جهان، خيراندیش
33. تاريخ مسلمانان در سيسيل، نلينو
34. دراسات فى تاريخ و حضارة المغرب الاسلاميه، ذنون طه

35. دول الخوارج و العلویین فی بلاد المغرب و الاندلس، امین توفیق
36. دولت امویان در اندلس، ترجمه سپهری
37. دولة الادراسة فی المغرب و الاندلس، سعدون
38. سبیده دم اندلس، مونس ترجمه شیخی
39. فتوح مصر و المغرب، ابن عبد الحکم
40. فجر الاندلس، حسین مونس
41. قبائل الصحراء المغریبه، حمدانی
42. معماری در اندلس، مارابانه ماروکاند
43. مقدمه‌ای بر تاریخ مغرب اسلامی، ناصری
44. نفع الطیب فی غصن اندلس الرطیب، مَقْرَى مغربی
45. هفت قرن فراز و نشیب تمدن اسلامی در اسپانیا، ترجمه موفقیان

اسلام در هند و آسیای میانه

اسلام در هند و آسیای میانه			
تخصصی	نوع واحد	1	نظری
ندارد	پیشنیاز / هم‌نیاز	-	عملی
بررسی ورود و گسترش اسلام و تشیع، شناخت دولت‌های اسلامی و شیعی و حوادث مهم			هدف کلی

سرفصل‌ها:

○ هند

■ کلیات

- واژه‌شناسی هند
- جغرافیای هند
- تاریخ باستان هند
 - دوره ماقبل آریایی: ماله‌ای و دراویدی؛
 - دوره آریایی: عصر ودایی، عصر بودایی، عصر برهمنی، عصر راجپوت‌ها
 - مهم‌ترین ویژگی‌ها و تفکر تاریخی هندو
- ورود اسلام به هند (فتوح)
 - علل و عوامل فتوح هند
 - محورهای جغرافیایی فتوح (دشت، کوهستان، دره)
 - شیوه‌های نفوذ اسلام در هند (جنگ، تجارت، تبلیغ)
 - سلسله‌ها و قدرت‌های اسلامی در هند
 - دوره امرا و سلاطین (عصر ممالیک) هند
 - هند در عصر مغول و تیموریان
 - هند در عصر استعمار
- زمینه‌های ورود، عملکرد و جنگ استعمارگران و پیروزی انگلیس
- عملکرد انگلیس: (سلطه اقتصادی و تغییر بنیان‌های اقتصادی و شیوه‌های اداری، تضعیف مسلمانان، ساخت و ترمیم ادبیات باستانی هندو و ..)

• قیام‌های مردمی و استقلال خواهانه بر ضد انگلیس (نقش هندوها، سیک‌ها، مسلمانان و ...)

- هند و جنگ جهانی
- تجزیه و رقابت‌های فرقه‌ای
- روابط و مناسبات خارجی هند
- فرهنگ و تمدن هند در دوره اسلامی و مقایسه با قبل
- تشکیلات اداری و قضایی هند
- ادیان، مذاهب اسلامی (به ویژه تشیع) و تصوّف در هند و تعامل آنان با یکدیگر
- وضعیت اقتصادی، تجاری، اجتماعی و قضایی هند در عصر اسلامی

○ آسیای میانه

■ کلیات

- نامگذاری و اختلاف‌ها
- محدوده، موقعیت جغرافیایی، اهمیت و ویژگی‌های آن
- اقوام و طوایف ساکن در آسیای میانه (ایرانی، تاجیک، ترک شامل: توکیوها، کوک، قرقان،

غزها)

■ فتوح اسلامی در آسیای میانه

- زمینه‌ها، علل و عوامل، چگونگی، مسیر و سیر فتوحات
- مهم‌ترین ویژگی‌ها (مانند حکومت‌های متعدد محلی، کمک‌رسانی بومیان، نقش خاندان‌ها، دهقانان و مرزداران، حفظ اشرافیت ایرانی و پیدایی اصطلاح حاشیة الخلفا، زبان و ادبیات فاتحان، ورود عنصر ترک به جهان اسلام

• رباطها (کارکرد و سیر تحول)

• شورش‌ها و قیام‌ها (مانند نهضت‌های استقلال طلبانه (شعوبی‌گری)، قیام ابو مسلم،

شورش‌های ضد عباسی)

■ دولت‌های اسلامی

• سامانیان

• قراخانیه (و تسریع در ورود عنصر ترک در مجموعه تحولات جهان اسلام)

• غزنویان

• سلجوقیان

• قراختائیان

• خوارزمشاهیان

- مغول و عصر تیموری (خاستگاه، برآمدن، قلمرو، تاریخچه، ساختار، مناسبات سیاسی و نظامی، اقدامات، چالش‌ها، سقوط)
- خانات و امارات
- سلطه روس‌ها
- استقلال جمهوری‌های آسیای میانه
- فرهنگ و تمدن در آسیای میانه
- تمدن‌های پیش از اسلام (مانند سغد و خوارزم)
- ادبیات، زبان، خط، هنر، صنایع، معماری و علوم در آسیای میانه
- ادیان، تنوع و تعامل آنان با یکدیگر در آسیای میانه (بودایی، مانوی، زردشتی، میسحی)
- مذاهب و گرایش‌های فکری و تأثیر آن‌ها بر جهان اسلام (مانند گرایش‌های حدیثی و تصوّف «کبرویه، نقشبندیه و قادریه»)
- تأثیر ترکان بر فرهنگ ایرانی، خلافت و سیاست
- تشکیلات اداری و قضایی
- وضعیت اقتصادی و اجتماعی
- تحلیلی بر خدمات آسیای میانه به اسلام و تشیع

متن درسی: ندارد

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ و ارائه کنفرانس)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	کلاسی
-	14	-	3			3

منابع:

1. تواریخ عمومی + تواریخ محلی + آب و کوه در اساطیر هند و ایرانی، قرشی
2. آثار البلاد و اخبار العباد، قزوینی
3. آخرین شاه، حسوری
4. آزادی هند، بازرگان
5. آسیای میانه و ماوراءالنهر، بلنیتسکی ترجمه ورجاند
6. آیین‌ها و مکتب‌های فلسفی هند، شایان
7. ادیان و مکتب‌های فلسفی هند، شایگان
8. امپراطوری صحراگردان، گروسه‌رنه ترجمه میکده
9. بخارا دستاورد قرون وسطی، فرای ترجمه محمودی
10. تاریخ اختناق هندوستان، ویل دورانت
11. تاریخ اکبر شاه، دهلوی
12. تاریخ بخارا، نرشخی
13. تاریخ بیهقی، تاریخ ترك‌تازان هند، عزیز احمد هندی
14. تاریخ ترك‌های آسیای میانه، بارتولد ترجمه حسینی
15. تاریخ دولت خوارزمشاهیان، قفس اوغلی ترجمه اصفهانیان
16. تاریخ روابط ایران و هند، ریاض الاسلام
17. تاریخ سلجوقیان، کوشش هوتسما
18. تاریخ سیستان، تصحیح ملك الشعراى بهار
19. تاریخ فرهنگ چین، ترجمه دولتشاهی
20. تاریخ گسترش اسلام و تاریخ جهان، خیراندیش
21. تاریخ نوین هند، مؤلف روسی
22. تاریخ و ملل اسلامی، بروکلیمان
23. تاریخ هرات، سیفی هروی

24. تاریخ هند، دیولافوژ ترجمه فخر رازی
25. تاریخ هندوستان، مولوی
26. ترکستان در عهد مغولان، ترکستان نامه، بارتولد ترجمه کشاورز
27. تیمور و پیروان طریقت، حسین میرجعفری
28. خراسان و ماوراءالنهر (آسیای میانه)، آبلنتیسکی ترجمه ورجاند
29. روابط خارجی پاکستان آسیا و استیلائی باخترا، کاوالام مادها
30. زندگی من، گاندی
31. سرزمین و مردم هند، حکمت
32. ستیز و سازش، ترجمه نادر موسوی
33. سلوک الملوك، روزبهان خنجی
34. سهم مسلمانان در آزادی هند، علی خامنه‌ای
35. سیر تمدن، لیتتون ترجمه مرزبان
36. سیر گسترش اسلام در هند، سیرتوماس ترجمه دعوتی
37. طبقات سلاطین اسلام، لین پول
38. طبقات فیروزشاهی، ضیاء الدین برنی
39. عجایب هند، رامهرمزی
40. عصر زرین فرهنگ، فرای ترجمه رجب‌نیا
41. فضایل بلخ، ابوزی بلخی
42. قوم‌های کهن در آسیای میانه، بهزادی
43. کتاب سندباد بحری، تصحیح سمرقندی
44. کشف هند، نهرو
45. نگاهی به تاریخ جهان، نهرو

تاریخ رسول خدا (صلی الله علیه و آله)

تاریخ رسول خدا (صلی الله علیه و آله)			
تخصصی	نوع واحد	2	نظری
جهان در آستانه بعثت	پیشنیاز / هم‌نیاز	-	عملی
بررسی انتقادی گزارش‌های مربوط به حوادث مهم تاریخ رسول خدا (صلی الله علیه و آله)			هدف کلی

سرفصل‌ها:

- مقدمه: ضرورت بررسی انتقادی گزارش‌های تاریخی مربوط به رسول خدا (صلی الله علیه و آله) با محوریت قرآن
- بررسی انتقادی گزارش‌های مربوط به تولد تا بعثت
 - حوادث مقارن ولادت رسول خدا (صلی الله علیه و آله)
 - دوران شیرخوارگی
 - شق صدر
 - سفر به شام
 - جنگ‌های فجار
 - تجارت و شبانی
 - دین رسول خدا (صلی الله علیه و آله) پیش از بعثت
 - امی بودن پیامبر
- بررسی انتقادی گزارش‌های مربوط به بعثت تا هجرت بالهام از آیات مرتبط
 - روایات آغاز بعثت
 - دوره‌های دعوت و بن بست دعوت در مکه
 - هجرت به حبشه، داستان غرانیق، شعب ابوطالب، ایمان جناب ابوطالب، نقش و جایگاه حضرت خدیجه (سلام الله علیها)، توطئه ترور پیامبر خدا (صلی الله علیه و آله) و ضرورت هجرت
- از هجرت تا رحلت (یا شهادت)
 - یترب در آستانه هجرت به لحاظ دینی، قبیله‌ای و فرهنگی
 - تأسیس امت و حکومت (هم پیمانی دینی، اتحاد سیاسی و هم‌زیستی مسالمت‌آمیز با اهل کتاب)

- یهود (بیمان بنی قینقاع، بنی نصیر، بنی قریظه)
 - جریان نفاق و منافقان
 - شروع درگیری‌ها و انگیزه جنگ‌ها
 - گسترش اسلام در شبه جزیره و بررسی علل آن
 - اعلام جهانی رسالت و نامه به سران کشورها
- رحلت پیامبر و مسائل مقارن آن

متن درسی: مطابق سرفصل

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ و ارائه کنفرانس)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	کلاسی
-	14	-	3			3

منابع:

1. السیرة النبویه، ابن هشام
2. الصحيح من سیرة النبی، مرتضی عاملی
3. الطبقات الکبری ج ۱، ابن سعد
4. المغازی، واقدی
5. تاریخ یعقوبی
6. امتاع الاسماع، مقریزی
7. انساب الاشراف ج ۱، بلاذری
8. تاریخ اسلام، پیشوایی
9. تاریخ طبری ج ۲، طبری
10. سیره رسول خدا صلی الله علیه و آله، جعفریان

11. سبل الهدى، شامى
12. سيرة المصطفى صلى الله عليه وآله، معروف حسنى
13. مكاتيب الرسول، احمدى ميانجى
14. موسوعة التاريخ الاسلامى، يوسفى غروى، 4 جلد نخست
15. البداية و النهاية، ابن كثير
16. الكامل فى التاريخ، ابن الاثير

تاریخ امویان

تاریخ امویان			
تخصصی	نوع واحد	2	نظری
تاریخ اهل البیت (علیهم السلام) 1 و تاریخ خلفا	پیشنیاز / هم‌نیاز	-	عملی
بررسی ظهور و سقوط امویان و تبیین مواضع ائمه (علیهم السلام) در این دوره			هدف کلی

سرفصل‌ها:

- برآمدن امویان (زمینه‌ها، علل و چگونگی شکل‌گیری)
- وضعیت سیاسی و اجتماعی این دوره
- دوره سفیانی: حاکمان
- فتوح
- زمینه‌ها و علل سقوط سفیانیان
- دوره ابن زبیر
- دوره مروانی
- حاکمان
- فتوح
- علل ضعف و انحطاط و سقوط مروانیان
- امویان و امامان شیعه، موانع قیام امام حسین (علیه السلام) در دوران معاویه
- قیام‌ها: (قیام امام حسین (علیه السلام)، حرّه، توابین، مختار، خوارج، عبدالرحمان بن اشعث، زیدیه، عباسیان و ...)
- ساختار دولت (اداری، قضایی، اقتصادی: بیت‌المال، خراج، جزیه، زکات، غنایم)
- فرهنگ و تمدن (علوم، هنر، معماری، شعر، تدوین حدیث، فرقه‌گرایی)
- زن و نظام خانواده در عصر امویان

متن درسی: ندارد

محدوده: مطابق سرفصل

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ و ارائه کنفرانس)

شيوه ارزشيابى:

پايانى		ميانى	فعاليت تكميلى			فعاليت
شفاهى	كتبى		خلاصه نويسى و ترجمه	سمينار	تحقيق	كلاسى
-	14	-	3			3

منابع:

1. التيارات السياسية فى القرن الاول الهجرى، ابراهيم بيضون
2. الحياة الادبية فى عصر بنى اميه، خفاجى
3. الخريبة السياسية منذ قيام الاسلام حتى سقوط الدولة الامويه، الخطابة السياسة فى عصر بنى اميه، احسان النص
4. الخلافة الاموية، دكسن
5. الدولة الامويه، خضرى بك
6. الدولة الاموية، الدولة الشجرة الملعونة الشامة او دور ظلم بنى امية على العلوية، قزوينى كاظمى
7. الدولة العربية و سقوطها، ولهوزن
8. السيادة العربية و الشيعة و الاسرائيليات فى عهد بنى اميه، فلوتن ترجمه حسن ابراهيم حسن
9. الشعر و الغنا فى المدينة و مكة لعصر بنى اميه، شوقى ضيف
10. العالم الاسلامى فى العصر الاموى، عبداللطيف
11. الفخرى فى الآداب السلطانية، ايران در روزگار اموى، خطيب عبدالله مهدي
12. بنى هاشم و بنى اميه، محمود صدرا
13. تاريخ الدولة العربية، عبدالعزيز سالم
14. تاريخ تحليلى اسلام تا پايان امويان، شهيدى
15. تاريخ خلافة بنى اميه، نبيه عاقل
16. تاريخ خلفا، جعفرىان
17. تاريخ سياسى اسلام، حسن ابراهيم حسن

18. تاریخ عرب، فیلیپ حتی
19. تاریخ عرب و اسلام، سید امیرعلی
20. تحلیل نیم قرن سیاست‌های تبلیغی امویان در شام، فرهمند
21. حکومت بنی امیه در خراسان، خطیب ترجمه موسوی
22. دولت امویان، محمد سهیل طقوش - ترجمه جودکی
23. ضیاع بنی امیه فی عصر الخلافه، حافظ عبد الفتاح
24. معجم بنی امیه، صلاح الدین المنجد
25. مواضع سیاسی ائمه در قبال بنی امیه - سفیانیان، عبدالمحمدی
26. تمدن اسلامی در عصر امویان، محمد سپهری
27. هزار ماه سیاه یا فجایع تاریخ امویان، ابوالفضل قاسمیان
28. کاوشی در عقاید آراء معاویه، حسن ترکاشوند

تاریخ انقلاب اسلامی ۱

تاریخ انقلاب اسلامی ۱			
تخصصی	نوع واحد	2	نظری
اسلام در ایران	پیشنیاز / هم‌نیاز	-	عملی
بررسی تحولات مهم ایران از مشروطیت تا انقلاب اسلامی			هدف کلی

سرفصل‌ها:

○ عصر مشروطه

- کلیات: مفاهیم انقلاب، انقلاب اسلامی، قیام، نهضت، جنبش، شورش، کودتا و فرق هر يك
- نظریه‌هایی چند در باب انقلاب‌ها
- نظریه‌ها در باب چگونگی انقلاب اسلامی ایران با تأکید بر نقش تحولات دوره مشروطه
- روابط دین و دولت و مناسبات خارجی
- احزاب و نهضت‌های فکری و سیاسی و تجددخواهی
- جنبش مشروطه و تحولات آن و نقش طبقات مختلف مردم در فرآیند نهضت
- مهم‌ترین اقدامات در عصر مشروطه
- ریشه‌ها و علل و عوامل ناکامی نهضت مشروطه
- نقش مرجعیت و روحانیت شیعه در حوادث و تحولات در این دوره
- جایگاه و نقش زنان در مسائل اجتماعی و سیاسی
- جنبش‌های ملی و ضد استعماری جنگل، خیابانی، پسیان، مجتهد لاری و...

○ عصر پهلوی

- برآمدن و شکل‌گیری دولت (روند صعود رضاخان به قدرت از سردار سپهی تا وزارت جنگ و رئیس

الوزرای)

- احمد شاه قاجار، رضا خان و انگلیس‌ها
- غائله جمهوری‌خواهی، انگیزه‌ها و اهداف
- مجلس مؤسسان و تأسیس سلسله پهلوی
- سیاست و روابط خارجی دولت پهلوی

- انگیزه‌ها و علل اشغال ایران و سقوط رضا شاه در شهریور ۱۳۲۰
- واکنش‌های مردمی علیه استبداد مخلوع
- وضع سیاسی اجتماعی ایران در دوره اشغال
- ملی شدن صنعت نفت و تشکیل دولت مصدق
- بررسی و تحلیل نقش مرجعیت و روحانیت شیعه به ویژه آیت الله کاشانی
- دولت‌های برآمده (زاهدی و سرکوب نهضت ملی و کنسرسیوم نفت، دولت علامه اقبال، شریف امامی، امینی، علم)
- امام خمینی (قدس سزه) و مخالفت با دولت علم
- از عقب نشینی علم تا دستگیری امام خمینی (قیام مردمی ۱۵ خرداد ۱۳۴۲)
- جایگاه و نقش زنان در مسائل سیاسی و اجتماعی
- علل و عوامل سقوط محمدرضا شاه پهلوی

متن درسی: ندارد

محدوده: مطابق سرفصل

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ و ارائه کنفرانس)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	کلاسی
-	14	-	3			3

منابع:

1. اسناد معاهدات دو جانبه ایران با سایر دول، وزارت امور خارجه
2. اقتصاد سیاسی ایران از مشروطیت تا پایان سلسله پهلوی، کاتوزیان
3. تاریخ سیاسی معاصر ایران، مدنی
4. تاریخ معاصر ایران، آوری
5. تحولات سیاسی - اجتماعی ایران (۵۷ - ۲۰)، مقصودی

6. توسعه در ایران 20-57، فرمانفرمایان
7. دولت و جامعه در ایران: انقراض قاجار و استقرار پهلوی، کاتوزیان
8. ظهور و سقوط پهلوی، فردوست
9. عصر پهلوی به روایت اسناد، زهیری
10. فراز و فرود دودمان پهلوی، آموزگار
11. فرهنگ ستیزی در دوره رضا شاه، دلفانی
12. مرجعیت در عرصه اجتماع و سیاست، منظور الاجداد
13. انقلاب اسلامی از چشم‌انداز نظری، دفرونزو
14. انقلاب اسلامی از دیدگاه شهید مطهری، کوشش تاجدینی
15. انقلاب اسلامی، زمینه‌ها و پیامدها، منوچهر محمدی
16. انقلاب اسلامی و ریشه‌های آن، عمید زنجانی
17. ایدئولوژی انقلاب ایران، اخوان منفرد
18. پیرامون انقلاب اسلامی، شهید مطهری
19. نهضت امام خمینی (قدس سره)، حمید روحانی

تاریخ انقلاب اسلامی ۲

تاریخ انقلاب اسلامی ۲			
تخصصی	نوع واحد	2	نظری
تاریخ انقلاب اسلامی ۱	پیشنیاز / هم‌نیاز	-	عملی
بررسی زمینه‌ها، علل و عوامل پیدایی و پیروزی انقلاب اسلامی ایران و نقش افراد و گروه‌های مختلف در آن			هدف کلی

سرفصل‌ها:

- کلیات
- علل پیدایش انقلاب اسلامی ایران (نظریاتی چند در علت پیدایی انقلاب اسلامی ایران)
- بررسی وضعیت اقتصادی ایران در دوران پهلوی:
 - الگوی اقتصادی تک محصولی، وابسته و نفتی ایران
 - خط مشی اقتصادی آمریکا برای ایران
 - ایران و رشد صنایع مونتاژ
 - عدم تعادل در تراز بازرگانی خارجی (بدون نفت)
 - مراحل گوناگون اصلاحات ارضی امریکایی از سال ۴۲ تا سال ۵۰
 - برنامه‌های پنج ساله سوم تا ششم و تحلیل آن
 - نقش شاه و وابستگان به دربار در اقتصاد کشور
 - حاشیه‌نشینی، فقر، تورم، بیکاری، فاصله طبقاتی و دیگر بحران‌های اقتصادی رژیم
- بررسی وضعیت سیاسی ایران در دوران پهلوی:
 - سیاست داخلی:
 - تحول در ترکیب نخبگان سیاسی در دهه چهل و پنجاه
 - ساخت سیاسی و فرآیند تشدید و تکمیل دیکتاتوری فردی شاه
 - از احزاب دولتی (ایران نوین و مردم) تا حزب واحد رستاخیز
 - وابستگی ساخت و نهادهای سیاسی به قدرت‌های خارجی
 - بحران‌های سیاسی (بحران مشروعیت، بحران مشارکت، بحران نفوذ و بحران توزیع)

- ساواک و ارگان‌های سرکوب
- جریان‌های اسلامی، ملی و مارکسیستی
- امام خمینی (قدس سره) و روحانیون مبارز
- مبارزه سیاسی - فرهنگی و مبارزه چریکی و مسلحانه
- رژیم و فراماسونری
- نیروهای مسلح و ارتش، ساخت و لایه‌بندی آن
- سیاست خارجی:

- جایگاه ایران در سیاست منطقه‌ای امریکا
- روابط امریکا، انگلیس، شوروی و بلوک شرق با ایران
- ایران و اسرائیل
- شاه ژاندارم منطقه
- ایران و جنگ ویتنام
- ایران و تحریم نفتی اعراب علیه حامیان اسرائیل

○ بررسی وضعیت اجتماعی ایران:

- طبقات و قشربندی اجتماعی
- نیروهای جدید اجتماعی و طبقه متوسط
- تحرك اجتماعی
- روشنفکران
- روحانیون، تجار و پیشه‌وران
- حوزه و دانشگاه
- نهادهای اجتماعی (خانواده و...)

○ بررسی وضعیت فرهنگی ایران در دوران پهلوی:

- سیاست فرهنگی رژیم
- غرب‌گرایی و اسلام ستیزی
- ناسیونالیسم و نهادهای فرهنگی (رادیو، تلویزیون، مطبوعات، باشگاه‌ها و کاخ جوانان، مدرسه، دانشگاه و...)

▪ فرهنگ مردم و فرهنگ رژیم

▪ گسترش ابتدال فرهنگی

▪ سانسور و آزادی فرهنگ و اندیشه

▪ فرهنگ وابستگی و فرهنگ استقلال

○ بررسی نقش نیروهای سیاسی اجتماعی در پیروزی انقلاب اسلامی:

▪ افراد و گروه‌های مذهبی (مؤتلفه، مجاهدین خلق، حزب ملل، روحانیت، روشنفکران دینی)

▪ افراد و گروه‌های غیرمذهبی (چریک‌های فدایی، حزب توده، روشنفکران و دانشگاہیان غیر مذهبی و ...)

○ جمهوری اسلامی:

▪ شکل‌گیری نظام سیاسی

▪ دوره استقرار و تثبیت

▪ انقلاب و نظریه ولایت فقیه

▪ تأثیر انقلاب اسلامی در سطح جهان و نظام بین‌الملل

متن درسی: ندارد

محدوده: مطابق سرفصل

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ و ارائه کنفرانس)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت
شفاہی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	کلاسی
-	14	-	3			3

منابع:

1. تئوری جمع‌بندی مبارزات سی ساله اخیر در ایران، جزئی

2. تاریخ سیاسی معاصر ایران، مدنی

3. تاریخ معاصر ایران، آوری

4. توسعه در ایران ۲۰ - ۵۷، فرمانفرمایان

5. ظهور و سقوط پهلوی، فردوست
6. عصر پهلوی به روایت اسناد، زهیری
7. فراز و فرود دودمان پهلوی، آموزگار
8. فرهنگ ستیزی در دوره رضا شاه، دلفانی
9. مرجعیت در عرصه اجتماع و سیاست، منظور الاجداد
10. انقلاب اسلامی از چشم‌انداز نظری، دفرورزو
11. انقلاب اسلامی از دیدگاه شهید مطهری، به کوشش تاجدینی
12. انقلاب اسلامی، زمینه‌ها و پیامدها، منوچهر محمدی
13. انقلاب اسلامی و ریشه‌های آن، عمید زنجانی
14. ایدئولوژی انقلاب ایران، اخوان منفرد
15. پیرامون انقلاب اسلامی، شهید مطهری
16. نهضت امام خمینی (قدّس سرّه)، حمید روحانی

تاریخ اهل البیت (علیهم السلام) ۱

تاریخ اهل البیت (علیهم السلام) ۱			
تعداد واحد	نظری	3	نوع واحد
	عملی	-	تخصصی
هدف کلی		تاریخ پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) و خلفاء	
		بررسی انتقادی حوادث مهم زندگی حضرت زهرا (علیها السلام) و امیرالمؤمنین (علیه السلام) به ویژه دوران امامت و حکومت آن حضرت با تکیه بر اصول مسلم و قطعی از قبیل عصمت، طهارت کامل و...	

سرفصل‌ها:

- کلیات
- ضرورت امامت
- ویژگی‌های امام از منظر قرآن و روایات
- جایگاه امام
- وظایف متقابل امام و امت
- شمار امامان
- فاطمه زهرا (علیها السلام) ولد، هجرت و شهادت
- ماجرای سقیفه
- امام علی (علیه السلام) در دوران پیامبر خدا (صلی الله علیه و آله)
- امام علی (علیه السلام) در دوران سه خلیفه
- قتل عثمان و مشکلات فراسوی حکومت علوی
- علل سکوت بامحوریت آیات استناد شده توسط امام علی (علیه السلام)
- امام علی (علیه السلام) و پذیرش حکومت
- انتقال مرکز خلافت
- اصلاحات
- وضعیت سیاسی - اداری
- وضعیت اقتصادی
- وضعیت نظامی (فتوحات)

- وضعیت فرهنگی
- گرایش‌های فکری مخالفان امیرالمؤمنین (علیه السلام)
- جنگ‌ها (زمینه‌ها، چگونگی و پیامدها)
- غارات
- کارگزاران امام علی (علیه السلام) و معیار انتخاب آنان
- شهادت امیرالمؤمنین (علیه السلام)

متن درسی: ندارد

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ و ارائه کنفرانس)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	کلاسی
-	14	-	3			3

منابع:

1. الارشاد، شیخ مفید
2. اعلام الوری، طبرسی
3. حیات سیاسی فکری امامان شیعه، جعفریان
4. سیره معصومان (علیهم السلام)، محسن امین
5. سیره الائمة الاثنی عشر (علیهم السلام)، معروف حسنی
6. فصول المهمه، ابن صباغ
7. کشف الغمه، اربلی
8. مناقب آل ابی طالب (علیهم السلام)، ابن شهر آشوب
9. ینابیع الموده، قندوزی
10. الغارات، ثقفی
11. الغدير، علامه امینی

12. جمل، شیخ مفید
13. خصائص امیر المؤمنین (علیه السلام)، نسایی
14. مسند فاطمه (سلام الله علیها)، عطار دی
15. مأساة الزهراء (سلام الله علیها)، جعفر مرتضی
16. موسوعة الامام علی بن ابی طالب (علیه السلام)، ری شهری
17. وقعة صفین، منقری
18. الموسوعة الكبرى فاطمه الزهرا (سلام الله علیها)
19. اثبات الوصیة، مسعودی
20. شرح نهج البلاغه، ابن ابی الحدید
21. الاختصاص، شیخ مفید
22. اسرار آل محمد (علیهم السلام) (کتاب سلیم)، سلیم بن قیس
23. اسرار آل محمد (علیهم السلام) (کتاب سلیم)، سلیم بن قیس
24. شیعه در اسلام، طباطبائی
25. مسند علی بن ابی طالب (علیه السلام)، عطار دی
26. موسوعة التاريخ الاسلامی، محمد هادی یوسفی غروی
27. اثبات الهدی، حر عاملی
28. الصحيح من سیره الامام علی (علیه السلام)، سید جعفر مرتضی عملی

تاریخ اهل البیت (علیهم السلام) 2

تاریخ اهل البیت (علیهم السلام) 2			
تعداد واحد	نظری	2	نوع واحد
	عملی	-	تخصصی
هدف کلی	بررسی انتقادی حوادث مهم زندگی امام حسن، امام حسین و امام سجاد (علیهم السلام)		
			تاریخ اهل البیت (علیهم السلام) 1

سرفصل‌ها:

- کلیات
- مروری بر اوضاع سیاسی و فرهنگی این دوره
- مروری بر اوضاع عمومی شیعه در این دوره
- امامت امام حسن مجتبی (علیه السلام)
 - تصدی خلافت (بیعت مردم)
 - عوامل و پیامدهای صلح امام حسن (علیه السلام)
 - شایعه‌پراکنی برضد امام حسن مجتبی (علیه السلام)
 - شهادت امام حسن مجتبی (علیه السلام)
- امامت امام حسین (علیه السلام)
 - امام حسین (علیه السلام) و مسائل سیاسی اجتماعی: امام (علیه السلام) و معاویه
 - امام حسین (علیه السلام) مسائل فکری، فرهنگی و اجتماعی
 - پیامدهای قیام کربلا با تکیه بر قیام‌های شیعی
 - عوامل و زمینه‌های وقوع حادثه کربلا
- امامت امام سجاد (علیه السلام)
 - مواضع سیاسی و اجتماعی امام سجاد (علیه السلام)
 - امام سجاد (علیه السلام) و واقعه عاشورا
 - امام سجاد (علیه السلام) و قیام‌های این دوره: حره، توایین، مختار، ابن زبیر، خوارج، حکومت
 - امام سجاد (علیه السلام) و مسائل فکری و فرهنگی
 - تشیع و تفکر امامت

- امام (علیه السلام) و جریان‌های فکری (فرقه‌ها)
- ترویج فقه نبوی (شیخ فقه‌های سبعة، احیاگر اسلام)
- نقش تربیتی و فرهنگی دعا‌های امام (علیه السلام)
- امام (علیه السلام) و نزدیکان (همسران، فرزندان، بستگان، غلامان و کنیزان)

متن درسی: ندارد

محدوده: مطابق سرفصل

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ و ارائه کنفرانس)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	کلاسی
-	14	-	3			3

منابع:

1. الارشاد، شیخ مفید
2. اعلام الوری، طبرسی
3. تذکرة الخواص، سبط بن جوزی
4. حیات سیاسی فکری امامان شیعه، جعفریان
5. سیره پیشوایان، پیشوایی
6. سیره معصومان (علیهم السلام)، محسن امین
7. سیره الائمة الاثنی عشر (علیهم السلام)، معروف حسنی
8. فصول المهمه، ابن صباغ
9. کشف الغمه، اربلی
10. مناقب آل ابی طالب (علیهم السلام)، ابن شهر آشوب
11. ینایع الموده، قندوزی

12. الامام الحسن (عليه السلام) من تاريخ مدينة دمشق، كوشش محمودی
13. زندگانی امام حسن (عليه السلام)، شریف قرشی
14. صلح امام حسن (عليه السلام)، آل یاسین ترجمه سید علی خامنه‌ای
15. جهاد الامام السجاد (عليه السلام)، جلالی حسینی
16. زندگانی امام زین العابدین (عليه السلام)، محسن امین
17. زندگانی امام سجاد (عليه السلام)، شریف قرشی
18. زندگانی علی بن الحسین (عليه السلام)، شهیدی
19. اصل الشیعه و اصولها، صدر
20. مقاتل الطالبین، اصفهانی
21. تشیع در مسیر تاریخ، حسین جعفری
22. نقش امام سجاد در رهبری شیعه، محسن رنجبر
23. موسوعه التاريخ الاسلامی، محمدهادی یوسفی غروی

تاریخ اهل البیت (علیهم السلام) ۳

تاریخ اهل البیت (علیهم السلام) ۳			
تخصصی	نوع واحد	2	نظری
تاریخ اهل البیت (علیهم السلام) 2	پیشنیاز / هم‌نیاز	-	عملی
بررسی انتقادی حوادث مهم زندگی امام باقر، امام صادق و امام کاظم (علیهم السلام)			هدف کلی

سرفصل‌ها:

- کلیات
- اوضاع سیاسی، فرهنگی و اجتماعی این دوره
- وضعیت شیعه در این دوره
- امام باقر (علیه السلام)
 - امام (علیه السلام) و مسائل سیاسی و اجتماعی این دوره
 - امام (علیه السلام) و حکومت امویان
 - امام (علیه السلام) و مسائل فکری و فرهنگی
 - مروری بر وضعیت فکری فرهنگی این عصر
 - هویت بخشی به فقه و کلام شیعه
 - امام (علیه السلام) و جریان‌های فکری (زیدیه و خوارج)
 - جایگاه علمی امام (علیه السلام) در میان فقهای معاصر عامه
 - ابعاد و نتایج حرکت علمی امام باقر (علیه السلام)
 - امام (علیه السلام) و نزدیکان (همسران، فرزندان، بستگان، غلامان و کنیزان)
- امام صادق (علیه السلام)
 - امام (علیه السلام) و مسائل سیاسی و اجتماعی
 - امام (علیه السلام) و حکومت (امویان، عباسیان)
 - امام (علیه السلام) و قیام‌ها (زیدیه، نفس زکیه)
 - امام (علیه السلام) و مسائل فکری و فرهنگی
 - امام (علیه السلام) و علوم (فقه، حدیث، کلام، تفسیر، طب، نجوم، شیمی و ...)

■ امام (علیه السلام) و جریان‌های فکری

• کلامی

■ مسلمانان (زیدیه، غالبان، اهل حدیث، معتزله)،

■ غیر مسلمانان (زنادقه، دهریان)

• فقهی (اهل حدیث، اهل رأی)

■ جایگاه علمی امام (علیه السلام) در میان فقهای معاصر عامه

■ امام (علیه السلام) و تأسیس مذهب جعفری و پیامدهای آن

■ امام (علیه السلام) و نزدیکان (همسران، فرزندان، بستگان، غلامان و کنیزان)

○ امامت امام کاظم (علیه السلام)

■ امام (علیه السلام) و مسائل سیاسی اجتماعی

■ امام (علیه السلام) و حکومت

■ امام (علیه السلام) و قیام‌ها

■ امام (علیه السلام) و مسائل فکری و فرهنگی

■ امام (علیه السلام) و فرقه‌های شیعی

■ امام (علیه السلام) و تشکیلات و کالت

■ امام (علیه السلام) و نزدیکان

متن درسی: ندارد

محدوده: مطابق سرفصل

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ و ارائه کنفرانس)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	کلاسی
-	14	-	3			3

منابع:

1. الارشاد، شيخ مفيد
2. اعلام الوری، طبرسی
3. تذكرة الخواص، سبط بن جوزی
4. حیات سیاسی فکری امامان شیعه، جعفریان
5. سیره پیشوایان، پیشوایی
6. سیره معصومان (علیهم السلام)، محسن امین
7. سیره الائمة الاثنی عشر (علیهم السلام)، معروف حسنی
8. فصول المهمه، ابن صباغ
9. كشف الغمه، اربلی
10. مناقب آل ابی طالب (علیهم السلام)، ابن شهر آشوب
11. ینایع الموده، قندوزی
12. الامام الحسن (علیه السلام) من تاریخ مدینة دمشق، کوشش محمودی
13. زندگانی امام حسن (علیه السلام)، شریف قرشی
14. صلح امام حسن (علیه السلام)، آل یاسین، ترجمه سید علی خامنه‌ای
15. جهاد الامام السجاد (علیه السلام)، جلالی حسینی
16. زندگانی امام زین العابدین (علیه السلام)، محسن امین
17. زندگانی امام سجاد (علیه السلام)، شریف قرشی
18. زندگانی علی بن الحسین (علیه السلام)، شهیدی
19. اصل الشیعه و اصولها، صدر
20. مقاتل الطالبین، اصفهانی
21. تشیع در مسیر تاریخ، حسین جعفری
22. نقش امام سجاد (علیه السلام) در رهبری شیعه، محسن رنجبر
23. موسوعه التاريخ الاسلامی، محمد هادی یوسفی غروی

تاریخ اهل البیت (علیهم السلام) ۴

تاریخ اهل البیت (علیهم السلام) ۴			
تخصصی	نوع واحد	2	نظری
تاریخ اهل البیت (علیهم السلام) 3	پیشنیاز / هم‌نیاز	-	عملی
بررسی انتقادی حوادث مهم زندگی امام رضا (علیه السلام) تا پایان زندگی امام حسن عسگری (علیه السلام)			هدف کلی

سرفصل‌ها:

- کلیات
- اوضاع سیاسی، فرهنگی و اجتماعی این دوره
- وضعیت شیعه در این دوره
- امامت امام رضا (علیه السلام)
 - امام (علیه السلام) و مسائل سیاسی اجتماعی
 - امام (علیه السلام) و حکومت (هارون، مأمون، ولایتعهدی)
 - امام (علیه السلام) و قیام‌ها
 - امام (علیه السلام) و مسائل فکری فرهنگی
 - ترویج فرهنگ تشیع
 - امام (علیه السلام) و مناظره با پیروان ادیان
 - امام (علیه السلام) و فرقه‌های شیعی (واقفیه، زیدیه، غالبان)
 - امام (علیه السلام) و فقها و متکلمان عامه
 - امام (علیه السلام) و نزدیکان
- امامت امام جواد (علیه السلام)
 - امام (علیه السلام) و مسائل سیاسی اجتماعی
 - امام (علیه السلام) و حکومت
 - امام (علیه السلام) و قیام‌ها
 - امام (علیه السلام) و مسائل فکری فرهنگی

- امام (علیه السلام) و شیعیان (کودکی امام (علیه السلام)، اداره شیعه، غالیان، وکالت)
- امام (علیه السلام) و مناظرات فقهی، کلامی
- جایگاه علمی امام (علیه السلام) در میان فقهای شیعه
- امام (علیه السلام) و نزدیکان
- امامت امام هادی (علیه السلام)
 - امام (علیه السلام) و مسائل سیاسی اجتماعی
 - امام (علیه السلام) و حکومت (انتقال به سامراء، مراقبت شدید)
 - امام (علیه السلام) و قیامها
 - امام (علیه السلام) و مسائل مسائل فکری فرهنگی
 - جایگاه علمی امام (علیه السلام) در میان فقهای عامه
 - امام (علیه السلام) و جریانهای فکری
 - امام (علیه السلام) و سرپرستی شیعه (نهاد وکالت)
 - پاسخگویی به سؤالات علمی
 - امام (علیه السلام) و نزدیکان
- امامت امام عسکری (علیه السلام)
 - زندگی نامه اجمالی
 - امام (علیه السلام) و مسائل سیاسی اجتماعی
 - امام (علیه السلام) و حکومت
 - امام (علیه السلام) و قیامها (صاحب زنج و ...)
 - امام (علیه السلام) و مسائل فکری فرهنگی
 - زمینه سازی غیبت
 - امام (علیه السلام) و جریانهای فکری
 - جایگاه علمی امام (علیه السلام) در میان فقهای شیعه
 - امام (علیه السلام) و نزدیکان

متن درسی: ندارد

محدوده: مطابق سرفصل

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ و ارائه کنفرانس)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	کلاسی
-	14	-	3			3

منابع:

1. الارشاد، شیخ مفید
2. اعلام الوری، طبرسی
3. تذکرة الخواص، سبط بن جوزی
4. حیات فکری سیاسی امامان شیعه، جعفریان
5. سیره معصومان (علیه السلام)، محسن امین
6. سیره الائمة الاثنی عشر (علیهم السلام)، معروف حسنی
7. فصول المهمه، ابن صباغ
8. کشف الغمه، اربلی
9. مناقب آل ابی طالب (علیهم السلام)، ابن شهر آشوب
10. ینابیع الموده، قندوزی
11. الحیاة السیاسیة للإمام الرضا (علیه السلام)، مرتضی عاملی
12. حیاة الامام علی بن موسی الرضا (علیهما السلام)، شریف قرشی
13. صحیفة الامام الرضا (علیه السلام)، عیون اخبار الرضا (علیه السلام)، صدوق
14. الامام الجواد (علیه السلام)، محمدکاظم قزوینی
15. زندگانی سیاسی امام جواد (علیه السلام)، مرتضی عاملی
16. الامام الهادی (علیه السلام)، محمدکاظم قزوینی
17. امام حسن عسکری (علیه السلام)، باقر شریف قرشی

18. حياة الامام العسكري (عليه السلام)، محمد جواد طبسى
19. تثبيت الامامة، قاسم رضى
20. مقاتل الطالبين، ابوالفرج اصفهانى
21. الرسول و الشيعة، حسن سعيد
22. الاختصاص، شيخ مفيد
23. اثبات الوصيه، مسعودى
24. الفصول المهمه، ابن صباغ
25. اثبات الهدى، حر عاملى

تاریخ تشیع 1

تاریخ تشیع 1			
تخصصی	نوع واحد	2	نظری
ندارد	پیشنیاز / هم‌نیاز	-	عملی
بررسی چگونگی پیدایش و سیر تطور تشیع، فرق مهم شیعه و دولت‌های مهم شیعی از آغاز تاکنون			هدف کلی

سرفصل‌ها:

- واژه و اصطلاح‌شناسی (تشیع، شیعه، امامیه، جعفری، اثنی عشری، رافضی و ...)
- حیطه‌های دلالت مفهومی تشیع (امامت، عصمت، ولایت)
- پیدایش تشیع
 - نظریه‌های پیدایش تشیع
 - تشیع مولود طبیعی اسلام
 - پیدایش تشیع در ماجرای سقیفه
 - پیدایش تشیع در خلافت امام علی (علیه السلام)
 - پیدایش تشیع در پی ماجرای کربلا
 - پیدایش تشیع در عهد امامت امام صادق (علیه السلام)
 - پیدایش تشیع در عصر آل بابویه
 - پیدایش تشیع توسط ایرانیان
- اهل بیت در قرآن
- سقیفه (زمینه‌ها، عوامل و چگونگی پدید آمدن)
- ظهور تاریخی تشیع
- تشیع و ائمه اطهار (علیهم السلام) (سیر تاریخی تشیع با محوریت ائمه اطهار (علیهم السلام))
 - جایگاه فکری سیاسی شیعه تا سال ۶۰ با تکیه بر مواضع و نقش حضرت زهرا (علیها السلام)، امام علی (علیه السلام)، امام حسن (علیه السلام) و امام حسین (علیه السلام)
 - وضعیت شیعیان پس از عاشورا تا امامت امام کاظم (علیه السلام)
 - وضعیت شیعیان در عصر کاظمین (علیهم السلام) تا عصر غیبت

■ تشیع در عصر غیبت: مهدویت و غیبت، پدیده نیابت، تلاش برای تثبیت تفکر امام غایب (علیه السلام)

○ جغرافیای انسانی شیعه:

■ بررسی و مطالعه سیر حرکت جغرافیایی تشیع در مناطق اسلامی: مدینه، یمن، کوفه، بصره، مدائن،

شامات، جبل عامل، قم، کاشان، ری، نیشابور، سبزوار، بیهق، آوه، بغداد، طبرستان و ...

○ قیام‌های شیعی:

■ مطالعه، بررسی و تحلیل خطوط اصلی مبارزات شیعی (زمینه‌ها، علل، سرانجام و پیامدها)

○ فرقه‌های شیعی: زیدیه، اسماعیلیه و ...

■ بررسی زمینه‌ها و علل پیدایی، استمرار یا انحلال و تأثیر آنها از جریانات فکری و سیاسی

○ دولت‌های شیعی: علویان طبرستان، آل بویه، حمدانیان، فاطمیان، اسماعیلیان، ...

■ مطالعه و تحلیل برآمدن، عملکرد، سقوط، تأثیر آن‌ها بر حرکت‌های شیعی و ...

متن درسی: ندارد

محدوده: مطابق سرفصل

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ و ارائه کنفرانس)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	کلاسی
-	14	-	3			3

منابع:

1. الارشاد، شیخ مفید
2. اصل الشیعه و اصولها، کاشف الغطاء
3. إعلام الوری، طبرسی
4. الامامة و السیاسیه، ابن قتیبه
5. الانتفاضات الشیعیة، معروف حسنی
6. التنبيه و الاشراف، مسعودی

7. السقيفة، مظفر
8. السقيفة و فدك، جوهرى
9. الشيعة و فنون الاسلام، صدر
10. الغارات، ثقفى
11. الغيبة، نعمانى
12. الفرق بين الفرق، بغدادى
13. الفصل فى الملل و النحل، ابن حزم
14. الكامل، ابن اثير
15. المجدى فى أنساب الطالبين، مجدالدين عمرى
16. المقالات الفرق، اشعرى
17. الملل و النحل، شهرستانى
18. النقض، قزوينى
19. بيان الاديان، ابوالمعالى علوى
20. تأسيس الشيعة لعلوم الاسلام، صدر
21. تاريخ تشيع در ايران، جعفرىان
22. تاريخ فخرى، ابن طقطقى
23. تبصرة العوام، حسنى رازى
24. تذكرة الخواص، سبط بن جوزى
25. تشيع در مسير تاريخ، جعفرى
26. تشيع مولود طبيعى اسلام، صدر
27. تنبيه الغافلين، شرف الاسلام
28. خاندان نوبختى، اقبال
29. رسائل، سيد مرتضى
30. شافى، سيد مرتضى

31. عمدة الطالب، ابن عنبه
32. عيون الاخبار، ابن قتيبه
33. عيون أخبار الرضا (عليه السلام)، صدوق
34. فدائيان اسماعيلي، لويس برنارد
35. فرق الشيعة، نوبختي
36. كشف الغمه، اربلي
37. معاني الأخبار، صدوق
38. مقاتل الطالبين، ابوالفرج
39. مقالات الاسلاميين، اشعري
40. مناقب آل ابي طالب (عليهم السلام)، ابن شهر آشوب
41. منتقلة الطالبية، ابن طباطبا
42. منهاج الكرامه، علامه حلي
43. التنبيه و الرد على اهل الاهواء والبدع، ملطي

تاریخ تشیع ۲ (با تأکید بر تشیع ایرانیان)

تاریخ تشیع ۲ (با تأکید بر تشیع ایرانیان)			
تعداد واحد	نظری	1	نوع واحد
	عملی	-	تخصصی
هدف کلی	شناخت پیوند تاریخی ایرانیان؛ تشیع و چگونگی ورود و بسط و گسترش تشیع در ایران از سده‌های نخست هجری تا سده دهم		
			تاریخ تشیع 1

سرفصل‌ها:

- تاریخ تحولات و انشعابات تشیع در عصر حضور
- نخستین پیوندهای ایرانیان با علویان
- موالی و ریشه‌های گرایش آنان به اسلام و تشیع
- سلمان فارسی مظهر پیوند تشیع و ایرانیان
- نخستین موالی شیعی و اولین خاندان شیعی در عراق
- مهاجرت قبایل عرب شیعی به ایران و نقش آنان در گسترش تشیع در ایران مرکزی
- روند گسترش تشیع در شرق ایران بویژه خراسان بزرگ
- شیعیان ایرانی در عصر سفیانی و مروانی
- شیعیان ایرانی در عصر عباسی بویژه دوره آل بویه
- روند گسترش و نفوذ شاخه‌های اصلی تشیع در ایران: زیدیه، اسماعیلیه و امامیه
- وضعیت فکری، سیاسی و اجتماعی شیعه در عصر سلجوقی
- تشیع در عصر خوارزمشاهیان و ایلخانان
- خواجه نصیر طوسی و فعالیت عالمان شیعی در عصر ایلخانان

متن درسی: ندارد

محدوده: مطابق سرفصل

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ و ارائه کنفرانس)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت
شفاهی	کتابی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	کلاسی
-	14	-	3			3

منابع:

1. تشیع در مسیر تاریخ، جعفری
2. تاریخ الشیعه، مظفر
3. الارشاد، مفید
4. اصل الشیعه و اصولها، کاشف الغطاء
5. الشیعه و فنون الاسلام، صدر
6. خاستگاه و پیدایش تشیع در عصر امامان شیعه، آقانوری
7. مجموعه مقالات همایش بین المللی تشیع و خاورشناسان، تاریخ تشیع در ایران، رسول جعفریان
8. اسلام و ایران، مجموعه مقالات، حسن حضرتی
9. النقض، نیشابوری
10. تاریخ آل بویه، علی اصغر فقیهی
11. حیات علمی فرهنگی شیعیان امامیه، محمدطاهر یعقوبی
12. تاریخ قم، حسین بن محمد قمی
13. تاریخ تشیع در ایران، رسول جعفریان
14. اطلس شیعه، رسول جعفریان
15. دولت‌های شیعی در تاریخ، محمدعلی چلونگر

تاریخ خلفاء

تاریخ خلفاء			
تخصصی	نوع واحد	2	نظری
تاریخ رسول خدا (صلی الله علیه و آله)	پیشنیاز / هم‌نیاز	-	عملی
بررسی سقیفه، چگونگی حاکمیت خلفای سه‌گانه و عملکرد آنان			هدف کلی

سرفصل‌ها:

- کلیات و مفاهیم (امامت، امام، خلافت، خلیفه)
- دوران خلافت ابوبکر
 - زندگی‌نامه اجمالی، اسلام آوردن و همراهی با پیامبر (صلی الله علیه و آله)
 - تصدی خلافت (سقیفه: زمینه‌ها، علل و چگونگی)
 - جنگ‌های رده و واقعیت از دین برگشتگان
 - اقدامات
 - کارگزاران
 - فتوحات
 - امیرالمؤمنین (علیه السلام) و ابوبکر
 - حضرت زهرا (علیها السلام) و مسأله رهبری
- دوران خلافت عمر بن خطاب
 - زندگی‌نامه اجمالی، اسلام آوردن و همراهی با پیامبر (صلی الله علیه و آله)
 - تصدی خلافت
 - اقدامات
 - کارگزاران
 - وضعیت سیاسی، اداری
 - وضعیت اقتصادی
 - وضعیت نظامی، انگیزه‌ها و اسباب فتوحات و پیامدهای آن
 - وضعیت فرهنگی (علل منع تدوین حدیث و ...)

- بهود و دستگاه خلافت
- امیرالمؤمنین علی (علیه السلام) و عمر

○ دوران خلافت عثمان

- زندگی نامه اجمالی، اسلام آوردن و همراهی با پیامبر (صلی الله علیه و آله)
- تصدی خلافت (شورای شش نفره عمر)
- اقدامات
- وضعیت سیاسی - اداری
- وضعیت اقتصادی
- وضعیت نظامی (فتوحات)
- وضعیت فرهنگی
- امیرالمؤمنین علی (علیه السلام) و عثمان
- علل و اسباب قتل عثمان

متن درسی: ندارد

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ و ارائه کنفرانس)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت
شفاهی	کتابی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	کلاسی
-	14	-	3			3

منابع:

1. تمام الوفاء فی سیرة الخلفاء، خضری بک
2. اسرار آل محمد (علیهم السلام) (کتاب سلیم)، سلیم بن قیس
3. اسرار السقیفه، محمدرضا مظفر
4. الاحتجاج، طبرسی
5. الاخبار الموفقیات، زبیر بن بکار

6. الامامة و السياسة، ابن قتيبه
7. الانبياء فى تاريخ الخلفاء، ابن عمرانى
8. الرده، واقدى
9. السقيفه، مظفر
10. السيرة النبويه و اخبار الخلفاء، ابوحاتم بستى تميمى
11. الفتوح، ابن اعثم
12. النص و الاجتهاد، شرف الدين
13. النقض، قزوينى
14. انساب الاشراف، بلاذرى
15. تاريخ الخلفاء، جعفرىان
16. تاريخ الخلفاء، سيوطى
17. تاريخ الخلفاء، يزيد محمد
18. تاريخ فخرى (فصل دوم)، ابن طقطقى
19. تنمة المنتهى، محدث قمى
20. تجارب الامم، مسكويه
21. تجارب السلف، هندوشاه نخبوانى
22. جانشينى حضرت محمد صلى الله عليه وآله، ويلفر مادلونگ
23. سقيفه و فدك، جوهرى
24. شرح نهج البلاغه، ابن ابى الحديد
25. فتوح البلدان، بلاذرى
26. مآثر الانافه فى معالم الخلافه، قلقشندى
27. معالم المدرستين، سيد مرتضى عسگرى
28. تاريخ اليعقوبى، الكامل فى التاريخ، ابن الاثير
29. مروج الذهب، مسعودى

30. المغازی، واقدی

31. الغدیر، علامه امینی

32. تاریخ خلفا، محمدجواد یاوری

تاریخ عباسیان

تاریخ عباسیان			
تخصصی	نوع واحد	2	نظری
تاریخ امویان	پیشنیاز / هم‌نیاز	-	عملی
بررسی ظهور و سقوط عباسیان و حکومت‌های مهم این دوره و تبیین مواضع ائمه (علیهم‌السلام)			هدف کلی

سرفصل‌ها:

- برآمدن عباسیان (زمینه‌ها، علل و چگونگی شکل‌گیری)
- اوضاع سیاسی، اقتصادی و اجتماعی جهان اسلام در این دوره
- دوره اول خلافت عباسی (از آغاز تا خلافت معتصم)
 - حاکمان
 - نقش وزیران ایرانی
 - ساختار دولت عباسی (سیاسی، اداری، اقتصادی و قضایی)
 - فرهنگ و تمدن (بیت‌الحکمه، نهضت ترجمه، محنة القرآن، شهرسازی)
- دوره دوم خلافت عباسی (مشخصات و ویژگی‌های دوره دوم)
 - حاکمان
 - نقش ترکان
 - دوره امیر الامرائی
 - عباسیان و شیعه (امامان شیعه، قیام‌های شیعی)
 - قیام‌های غیر علوی
 - دولت‌های هم‌زمان (طاهریان، صفاریان، سامانیان، علویان طبرستان، طولونیان، قرامطه)
- دوره سوم خلافت عباسی (آل بویه یا تجدید سلطه ایرانیان)
 - خاستگاه و پیشینه مذهبی آل بویه
 - برآمدن آل بویه
 - امیران بویه (فارس، عراق، ری)
 - اوضاع سیاسی در عصر آل بویه

- رابطه آل بویه با عباسیان و حمدانیان
- مذهب، فرهنگ و تمدن در عصر بویه
- دوره چهارم خلافت عباسی (سلجوقیان یا تجدید سلطه ترکان)
 - خاستگاه و پیشینه مذهبی آل بویه
 - برآمدن سلجوقیان
 - امیران سلجوقی
 - اوضاع سیاسی در عصر سلجوقی
 - رابطه سلجوقیان با عباسیان، فاطمیان، اسماعیلیان
 - تجزیه دولت سلجوقی
 - قدرت یافتن اتابکان
 - دولت‌های محلی سلجوقی (عراق، شام، روم)
 - حکومت‌های همزمان (غزنویان، خوارشاهیان)
 - مذهب، فرهنگ و تمدن در عصر سلجوقی
 - روابط خارجی
 - سقوط بغداد (زمینه‌ها، علل، عوامل و چگونگی با تکیه بر اختلافات داخلی حاکمان، اختلافات مذهبی، ناتوانی خلیفه و ...)
- زن و نظام خانواده در عصر عباسیان

متن درسی: ندارد

محدوده: مطابق سرفصل

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ و ارائه کنفرانس)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	کلاسی
-	14	-	3			3

منابع:

1. الكامل فی التاريخ، ابن اثیر
2. تاریخ اسلام ج ۴ و ۵، کمبریج
3. تاریخ سیاسی اسلام، حسن ابراهیم حسن
4. تاریخ خلافت عباسی، سید محمدرضا خضری
5. تاریخ عرب، فیلیپ حتی
6. تمدن اسلامی در قرن چهارم هجری، آدامتمز
7. دولت عباسیان، طقوش ترجمه جودکی
8. عباسیان از بعثت تا خلافت، الله اکبری
9. محاضرات الدولة العباسیه، تاریخ فخری، اخبار الطوال، دینوری
10. تاریخ الخلفاء، سیوطی
11. الوزراء و الكتاب، مهشتاری
12. الكامل، میّرد
13. الامامة و السياسة، دینوری
14. تاریخ هفت قرن مبارزه سیاسی ایران با حکومت امویان و عباسیان، عبدالرئوف حقیقت
15. نقش شیعیان در ساختار حکومت عباسیان، رضیه سادات موحد
16. فراز و فرود عباسیان (132-334) پژوهشی در ساختار تحول ایدئولوژی اقتصاد در نهاد نظامی، محمد احمدی منش
17. تمدن اسلامی در عصر عباسیان، محمد کاظم مکی ترجمه محمد سپهری
18. پژوهشی در تاریخ سیاسی اداری و مالی عصر عباسی، عبدالعزیز الدوری، ترجمه رمضان رضایی

تاریخ عثمانی

تاریخ عثمانی			
تخصصی	نوع واحد	2	نظری
تاریخ عباسیان	پیشنیاز / هم‌نیاز	-	عملی
بررسی ظهور و سقوط حکومت عثمانی و تقابل آنان با حکومت صفویه			هدف کلی

سرفصل‌ها:

- برآمدن عثمانی‌ها (زمینه‌ها، علل و چگونگی)
- دوره امیرنشینی و مناسبات آنان با امیرنشینان و بیزانس
- تأسیس دولت تا فتح قسطنطنیه (از سلطان عثمان تا سلطان مراد)
- دوران شکوفایی و اوج (از سلطان محمد فاتح تا سلطان یزید قانونی)
- «فتح قسطنطنیه، انتقال خلافت به عثمانی، فتح مصر و شام، جنگ با صفویه»
- دوره انحطاط دولت عثمانی
- عوامل داخلی انحطاط: قدرت یافتن خاندان‌های سوکرلو و کورولو، افزایش قدرت مفتی‌ها و ینی‌چری‌ها، تجملات و فساد اداری
- عوامل خارجی انحطاط: قدرت یافتن و رقابت با دولت‌های اروپایی، روسی و صفوی
- دوران اصلاحات و تنظیمات
- اصلاح‌طلبان حاکم، مشروطه اول و دوم، خط شریف گلخانه، و همایون، مدارس جدید، روزنامه‌ها، بروز گروه‌هایی مانند ترکان جوان، پان‌اسلامیزم، پان‌ترکیسم
- تجزیه و سقوط خلافت عثمانی
- شورش‌ها «جدایی عربستان، یونان، لبنان و مصر»، خاندان سعودی، و هاشمی، فلسطین و ارمنستان، سوریه، مصر، معاهده سور و لوزان، جنگ جهانی اول، آتاتورک
- ساختار دولت (اداری، نظامی و ...)
- روابط خارجی (دولت‌های صفویه، اروپائیان، روسیه، ممالیک و غیره)
- فرهنگ و تمدن
- زن و نظام خانواده در عصر عثمانی
- نقش زنان در انحطاط دولت عثمانی

متن درسی: ندارد

محدوده: مطابق سرفصل

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ و ارائه کنفرانس)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	کلاسی
-	14	-	3			3

منابع:

1. آتاتورک، جمعی از مؤلفان از جمله انور ضیاء
2. استانبول و تمدن امپراطوری عثمانی، برنارد لوئیس
3. بغداد در دوره عثمانی، جمیل موسی النجار
4. تاریخ امپراطوری عثمانی، استنفورد جی شاو
5. تاریخ عثمانی، اسماعیل حقی اوزون
6. تاریخ امپراطوری عثمانی، وین ووسینیچ
7. تاریخ امپراطوری عثمانی، هامر پورکشتال
8. تاریخ ترکیه، سرهنگ لاموش
9. تعلیم در دوره عثمانی، جمیل موسی النجار
10. جمهوری اول ترکیه، ریچارد راوینسون
11. دولت عثمانی از اقتدار تا انحلال، ترجمه رسول جعفریان
12. زبان و ادب فارسی در قلمرو عثمانی، محمد امین ریاحی
13. سقوط قسطنطنیه، برناردین کلیتی
14. شرق نزدیک، فیلیپ حتی
15. دولت عثمانی از اقتدار تا انحلال، ترجمه رسول جعفریان

16. تاریخ امپراطوری عثمانی، محمد تقی امامی خوئی

17. تاریخ عثمانی در ترکیب جدید، حسن حضرتی

تاریخ عصر غیبت

تاریخ عصر غیبت			
تخصصی	نوع واحد	2	نظری
تاریخ اهل البیت (علیهم السلام) 4	پیشنیاز / هم‌نیاز	-	عملی
بررسی انتقادی حوادث مهم عصر غیبت صغری			هدف کلی

سرفصل‌ها:

- کلیات
- مفاهیم (غیبت، غیبت صغری، غیب کبری، امامیه، نیابت، وکالت و ...)
- تاریخچه تفکر غیبت در فرق شیعه
- اوضاع سیاسی، اجتماعی و فرهنگی مسلمانان در دوره غیبت صغری
- امامت امام مهدی (علیه السلام)، علل و پیامدهای غیبت آن حضرت
- امام مهدی (علیه السلام) و وکلا (شبکه وکالت در عصر غیبت صغری؛ وکیلان سرشناس؛ کیفیت ارتباط آنان با امام (عجل الله تعالی فرجه)
- امام مهدی و نواب اربعه (پیشینه نیابت و وکالت در شیعه؛ معرفی نواب اربعه [شامل زندگانی اجمالی، جایگاه علمی، سیاسی، اجتماعی و اقتصادی]؛ نقش آنان در انسجام بخشی به شیعه؛ ارتباط آنان با امام (عجل الله تعالی فرجه) و وظایف آنان در اداره شیعه)
- وضعیت سیاسی و اجتماعی شیعه در عصر غیبت صغری
- شیعه و نفوذ در دستگاه خلافت (وزیران، کاتبان و ...)
- وضعیت فکری و فرهنگی شیعه در عصر غیبت صغری
- مکاتب علمی رایج (عقل‌گرا، نقل‌گرا)
- تعاملات فرهنگی امامیه با دیگر فرق شیعی و مسلمان
- مراکز شیعی (قم و بغداد) و دانشمندان و دستاوردهای آنها
- غیبت کبری (زمینه‌ها و علل)

متن درسی: ندارد

محدوده: مطابق سرفصل

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ و ارائه کنفرانس)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	کلاسی
-	14	-	3			3

منابع:

1. احادیث المهدی من مسند احمد بن حنبل، اعلام الوری، طبرسی
2. الارشاد، شیخ مفید
3. الامام المهدی ^(علیه السلام) من المهد الی اللحد، سید محمد کاظم قزوینی
4. الغیبه، شیخ طوسی
5. الغیبه، نعمانی
6. الفصول العشره، شیخ مفید
7. تاریخ الغیبه الصغری، سید محمد صدر
8. تاریخ سیاسی غیبت امام دوازدهم ^(علیه السلام)، جاسم حسین
9. تاریخ عصر غیبت صغری، پورآقایی و دیگران
10. کمال الدین و تمام النعمه، صدوق
11. تاریخ الشیعه، مظفر
12. سازمان وکالت و نقش آن در عصر ائمه، جباری
13. شیعه و تشیع، محمد جواد مغنیه
14. مناقب آل ابی اطالب، ابن شهر آشوب
15. کشف الغمه، اربلی
16. اوضاع سیاسی اجتماعی فرهنگی شیعه در غیبت صغری، حسن حسین زاده شانه چی

جغرافیای تاریخی اسلام از گذشته تا کنون (با تأکید بر جغرافیای تشیع در جهان معاصر)

جغرافیای تاریخی اسلام از گذشته تا کنون (با تأکید بر جغرافیای تشیع در جهان معاصر)			
تخصصی	نوع واحد	1	نظری
ندارد	پیشنیاز / هم‌نیاز	-	عملی
شناخت سیر پیشرفت و گسترش جهان اسلام و تقسیمات سرزمین‌های اسلامی و پراکندگی جغرافیایی تشیع در جهان معاصر			هدف کلی

سرفصل‌ها:

- کلیات
- مفاهیم (جغرافیا، جغرافیای تاریخی، اقالیم، طول و عرض جغرافیایی، جهات چهارگانه و ...)
- زمینه‌ها و عوامل پیدایش جغرافیای تاریخی اسلامی
- انواع جغرافیا (تاریخی، نجومی، ریاضی، انسانی، سیاسی، اقتصادی)
- نقش و اهمیت جغرافیا در تاریخ
- جغرافیانگاری مسلمانان
- تاریخچه جغرافیانگاری
- مکاتب جغرافیانگاری
- انواع جغرافیانگاری (عمومی، محلی، فتوح، خراج، سفرنامه‌ها، معجم‌ها، فرهنگ‌نامه‌ها، نقشه‌نگاری‌ها و ...)
- آشنایی با مناطق و ایالات مهم قلمرو اسلامی؛ همچون حجاز، جبال، عراق، جزیره، شامات، خراسان.
- شیعه در جهان اسلام
 - کشورهای که شیعه در آن در اکثریت است: ایران، عراق، لبنان، بحرین، یمن
 - کشورهای که شیعه در آن در اقلیت‌اند: هند، افغانستان، پاکستان، عربستان، کویت، سوریه، ترکیه، مصر، عمان و مراکز شیعه نشین.
- شیعه در جهان غیر اسلام (اروپا، آمریکا، آفریقا، آسیای دور و اقیانوسیه)

متن درسی: ندارد

محدوده: مطابق سرفصل

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ و ارائه کنفرانس)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	
-	14	-	3			3

منابع:

1. آثار البلاد و اخبار العباد، محمد مراد
2. احسن التقاسیم، مقدسی
3. الاعلاق النفیسه، ابن رسته
4. البلدان، یعقوبی
5. المسالك، ابن خرداذبه
6. المسالك و الممالك، اصطخری
7. تاریخچه جغرافیا در تمدن اسلامی، تقویم البلدان، ابوالفداء
8. جغرافیای تاریخی سرزمین های خلافت شرقی، لسترنج
9. جغرافیای حافظ ابرو، جغرافیای کشورهای اسلامی، قره چانلو
10. حدود العالم، ناشناخته
11. صورة الارض، ابن حوقل
12. فتوح البلدان، بلاذری
13. کتاب البلدان، ابن فقیه
14. مراصد الاطلاع، صفی الدین بغدادی
15. معجم البلدان، حموی
16. معجم معالم الجغرافیه، غیث بلادی
17. نزهة القلوب، مستوفی

18. نزهة المشتاق، شریف ادیسی
19. جغرافیای کشورهای اسلامی ج ۱، قره‌چانلو
20. برای کلیات و مناطق غرب جغرافیای تاریخی سرزمین‌های خلافت شرقی، لسترنج
21. برای مناطق شرق، جامعه‌شناسی شیعیان ایران، زیر نظر تقی زاده داوری
22. شیعه در هند، اطهر رضوی
23. شیعه در مصر از عصر امام علی (علیه السلام) تا امام خمینی (قدّس سرّه)، ترجمه مختاری
24. شیعیان تانزانیا دیروز و امروز، عرب احمدی
25. جغرافیای تاریخی و انسانی شیعه در جهان اسلام، جعفریان

جنبش‌های فکری - دینی معاصر

جنبش‌های فکری - دینی معاصر			
تخصصی	نوع واحد	2	نظری
ندارد	پیشنیاز / هم‌نیاز	-	عملی
شناخت جنبش‌های اسلامی و شیعی در صد سال اخیر و بررسی آثار آن‌ها؛ بویژه انقلاب اسلامی ایران			هدف کلی

سرفصل‌ها:

- کلیات
- مفاهیم (اصلاح، جنبش، نهضت، شورش و ...)
- استعمار در سرزمین‌های اسلامی در قرن ۱۹ (اهداف و انگیزه‌ها)
- تاریخچه اصلاح‌طلبی در جهان معاصر اهداف و انگیزه‌ها
- انواع جنبش‌های اسلامی بر ضد استعمار
- سنخ‌شناسی جنبش‌های اسلامی معاصر
- شاخصه‌های جنبش‌های فکری - دینی
- زمینه‌ها و عوامل ظهور جنبش‌های فکری - دینی
- پایگاه اجتماعی جنبش‌های فکری - دینی
- بررسی جنبش‌های معاصر
- جنبش‌های خاورمیانه (سید جمال و شاگردانش، اخوان المسلمین و شعبه‌های آن، وهابیت و ...)
- جنبش‌های شبه قاره (دهلوی، جماعت اسلامی پاکستان، جماعت علمای اسلام پاکستان، تحریک جعفری، سرسید احمدخان و ...)
- جنبش‌های شمال آفریقا (سنوسییه، مهدی سودانی، جنبش اسلامی معاصر سودان و ...)
- اصلاح‌طلبی دینی معاصر
- اسلام‌گرایی انقلابی
- اسلام‌گرایی محافظه کار
- تأثیر انقلاب اسلامی بر جنبش‌های فکری - دینی

متن درسی: ندارد

محدوده: مطابق سرفصل

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ و ارائه کنفرانس)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	کلاسی
-	14	-	3			3

منابع:

1. اندیشه‌های اصلاحی در نهضت‌های اسلامی، صاحبی
2. اندیشه‌های سیاسی در اسلام معاصر، عنایت
3. بیدارگران اقالیم قبله، الگار
4. تنبیه الامه، نایینی
5. جنبش‌های اسلامی در جهان عرب، دکمچیان
6. جنبش‌های اسلامی معاصر، موثقی
7. رویارویی‌های اندیشه، حائری
8. سیری در اندیشه‌های سیاسی عرب، عنایت
9. طبایع الاستبداد، کواکبی
10. نهضت بیدارگری در جهان اسلام، هانتی
11. نهضت‌های دینی - سیاسی معاصر، حلبی
12. نهضت‌های صد ساله اخیر، شهید مطهری

جهان در آستانه بعثت

جهان در آستانه بعثت			
تخصصی	نوع واحد	2	نظری
ندارد	پیشنیاز / هم‌نیاز	-	عملی
بررسی اوضاع مناطق مختلف جهان در آستانه بعثت با تأکید بر جزیره العرب جهت شناخت بهتر حوادث تاریخ صدر اسلام			هدف کلی

سرفصل‌ها:

- ضرورت بحث، مفهوم و اقسام جهل، جاهلیت و تاریخ آن، دوره جاهلی
- مختصری از اوضاع امپراطوری روم شرقی
 - الف) وضعیت دینی و مذهبی
 - ب) نظام طبقاتی
- مختصری از اوضاع هند
 - الف) وضعیت دینی و مذهبی
 - ب) وضعیت اجتماعی و طبقاتی
- ایران در عصر ساسانیان (حکومت و سازمان جامعه، وضعیت دینی و مذهبی)
- جزیره العرب
 - الف) مفاهیم (عرب، اعراب، حضری، بدوی، عاربه، مستعربه و...)
 - ب) موقعیت جغرافیایی شبه جزیره (جغرافیای طبیعی (اصطلاحات و تقسیمات) و جغرافیای انسانی (پراکندگی قبایل))
- اوضاع سیاسی
 - دولت‌های جنوبی و شمالی، دخالت رومیان، ایرانیان و حبشیان
 - علل عدم تشکیل دولت در حجاز
 - ویژگی حجاز
 - مناطق حجاز: مکه (تاریخچه، اوضاع سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و دینی و ...)، یثرب و طائف
 - تقسیمات قریش با تکیه بر اجداد رسول خدا (صلی الله علیه و آله)

○ اوضاع اجتماعی

- نظام قبیله‌ای (تعریف قبیله، ارکان، ریاست، امتیازات، مراتب قبیله، روابط قبایل با دیگران، پیمان‌ها، جنگ‌ها و ...)
- سنت‌های جاهلی (حلف، جوار، مهمان‌نوازی، غارتگری، قمار، شراب‌خواری، وفای به عهد و ...)
- نظام خانواده (انواع ازدواج، موقعیت زن و حقوق او، طلاق، تربیت فرزندان، فرزندکشی)
- زن و نظام خانواده در عصر جاهلی (روم، ایران، هند، حجاز و ...)
- جایگاه و موقعیت
 - زن در عرصه مسائل سیاسی
 - زن در عرصه مسائل اجتماعی
 - زن در عرصه مسائل فرهنگی
 - زن در عرصه مسائل اقتصادی

○ اوضاع فرهنگی

- شعر و مراکز ادبی (نقش شعر در عصر جاهلی، موقعیت شاعر، انواع شعر، مجالس و مراکز ادبی «مسجدالحرام، بازارها»)
- علوم (انساب، ایام العرب، انواء، نجوم، طب، ریاضه، عیافه، عیافه، قیافه، کهانت، حکمت و ...)
- تمدن (خط، زبان، بناها و ...)
- هنر (آثار هنری، مجسمه‌سازی، نقاشی، معماری و ...)

○ اوضاع اقتصادی

- منابع مهم درآمد
- بازرگانی (بازارها، قبایل، تجارت به سرزمین‌های همسایه، کاروان‌های تجاری، بازرگانان بزرگ)
- کشاورزی (مناطق حاصل‌خیز، محصولات و ...)
- دامداری
- صنایع
- مشاغل دیگر (حرفه‌ها و شغل‌ها: آهنگری، نجاری، معماری، خیاطی، بیکرتراشی و ...)

○ اوضاع اعتقادی

- ادیان آسمانی (مسیحیت، یهود، مجوس، صائبه، حنفاء)

- باورها (بت پرستی «انواع بت»، پرستش اجرام آسمانی، ملایک، جن، و ...)
- جاهلیت، نشانه‌ها و معیارها از نظر قرآن و نهج البلاغه
- نگاه کلی به جغرافیای دینی جهان در آستانه بعثت با تأکید بر قرآن و نهج البلاغه.

متن درسی: مطابق سرفصل

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ و ارائه کنفرانس)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	کلاسی
-	14	-	3			3

منابع:

1. تواریخ عمومی + مقدمه کتاب‌های سیره نبوی + احکام الاسرة فی الجاهلیة و الاسلام، ابراهیم فوزی
2. اخبار مکه، ازرقی
3. الاحناف، عماد صباغ
4. الاصنام، ابن کلیبی
5. الاغانی، ابوالفرج اصفهانی
6. الجاهلیة، یحیی حبوری
7. الشرك الجاهلی، یحیی شامی
8. العقد الفرید، ابن عبد ربه
9. المرأة العربیه فی جاهلیتها و اسلامها، عبدالله عفیفی
10. المسائل التي خالف فيها رسول الله (صلی الله علیه و آله) اهل الجاهلیة، محمد بن عبدالواهاب
11. المحبر، ابن حبيب بغدادی
12. المفصل فی تاریخ العرب قبل الاسلام، جواد علی

13. المنمق، ابن حبيب بغدادی
14. ایام العرب فی الجاهلیة، محمد ابوالفضل ابراهیم و دیگران
15. تاریخ الترسل النثری عند العرب فی الجاهلیة، محمد المقداد
16. تاریخ الجاهلیة، عمر فروخ
17. تاریخ العرب، عبدالعزیز سالم
18. تاریخ المدینة المنوره، ابن شبه
19. تاریخ عربستان، حسن تقی زاده
20. تاریخ عرب، فیلیپ حتی
21. جمهرة انساب العرب، ابن حزم
22. جهان و عربستان پیش از اسلام، مؤسسه در راه حق
23. حکم الجاهلیة، احمد محمد شاکر
24. راههای نفوذ فارسی در فرهنگ و زبان عرب جاهلی، آذرنوش
25. صفة جزيرة العرب، حسن بن احمد بن یعقوب
26. صفة جزيرة العرب، همدانی
27. فی الفكر الدینی الجاهلی، محمد ابراهیم القیومی
28. مدینة یترب قبل الاسلام، یاسین غضبان
29. معجم الاوثان و الاصنام عند العرب، موفق فوزی الجبر
30. معجم البلدان، حموی
31. معجم قبائل العرب، کحاله
32. نسب معد، ابن کلیبی
33. نهاية الارب فی معرفة قبایل العرب، قلقشندی
34. نهاية الارب فی فنون الادب، نویری
35. وضع ملت و دولت و دربار در دوره شاهنشاهی ساسانیان، آرتور امانوئل کریستین
36. موسوعة التاريخ الاسلامی، محمد هادی یوسفی غروی

37. اسلام و ایران مذهب و ملیت ایرانی، افتخاری
38. مروج الذهب، مسعودی
39. جامعه‌شناسی دینی جاهلیت قبل از اسلام، یوسف قضای
40. تاریخ یعقوبی، اطلس جغرافیای تاریخ اسلام، صادق آئینه
41. حضارة العرب من عصر الجاهلیه، حسین الجاح حسن
42. علل عظمت و انحطاط رومیان؛ منتسکیو، ترجمه مهتدی

زبان انگلیسی ۱

زبان انگلیسی ۱			
تخصصی	نوع واحد	2	نظری
ندارد	پیشنیاز / هم‌نیاز		عملی
آموزش پایه‌ای مهارت‌های چهارگانه با تکیه بر متن خوانی، نگارش و آشنایی با مهارت ترجمه			هدف کلی

سرفصل‌ها:

○ آموزش پایه‌ای مهارت‌های چهارگانه زبان انگلیسی (با تکیه بر متن خوانی، نگارش و آشنایی با مهارت ترجمه بر اساس مدل سوم برنامه جامع زبان انگلیسی مرکز تخصصی تاریخ حوزه علمیه قم به شرح زیر):

- زمان‌ها (حال ساده، حال استمراری، حال کامل، گذشته ساده، حال استمراری، حال کامل، آینده ساده، To be going to، آینده استمراری، معرفی ساختار جملات اسنادی)
- جملات دو فعلی و چند فعلی و نحوه به کارگیری افعال در انواع مختلف این جملات
- ساختار جملات مجهول و نحوه تبدیل ساختار هر يك از زمان‌های معلوم به مجهول
- ضمایر (فاعلی، مفعولی، ملکی و انعکاسی و صفات ملکی)
- قیود (حلت و مقدار)
- قواعد فونتیکی و تلفظ کلمات

○ به کارگیری کلیه موارد فوق با عنایت به:

- تمرین‌هایی با استفاده از جملات و متون تاریخی در قالب تمرین و تکالیف مستمر در اشکالی مانند Writing از فارسی به انگلیسی
- تمرین‌های ناظر بر استفاده از متون تاریخی ساده و برگزاری مستمر امتحانات سریع (Quiz) چهارگزینه‌ای
- آشنایی مقدماتی با متون تخصصی تاریخ در راستای انطباق مباحث آموزش داده شده با متون تخصصی به منظور تثبیت تدریس شده در ذهن دانش‌پژوهان و تفهیم این مسأله که مباحث پیش گفته انتزاعی نبوده و به هنگام استفاده از متون کارآمد و مفید هستند.

متن درسی: ندارد

محدوده: مطابق سرفصل

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ و ارائه کنفرانس)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	کلاسی
-	14	-	3			3

منابع:

1. دائرة المعارف اسلام

زبان انگلیسی ۲

زبان انگلیسی ۲			
تخصصی	نوع واحد	2	نظری
زبان انگلیسی ۱	پیشنیاز / هم‌نیاز		عملی
آموزش پایه‌ای مهارت‌های چهارگانه با تکیه بر متن خوانی، نگارش و آشنایی با مهارت			هدف کلی

سرفصل‌ها:

○ پیگیری آموزش پایه‌ای مهارت‌های چهارگانه زبان انگلیسی (با تکیه بر متن خوانی، نگارش و آشنایی با مهارت ترجمه بر اساس مدل سوم برنامه جامع زبان انگلیسی مرکز تخصصی تاریخ حوزه علمیه قم به شرح زیر):

- حرف تعریف (definite) و نکره (indefinite articles) و کاربرد آن
- صفات برابری، برتر و برترین و معرفی کاربرد و نحوه ساخت آن‌ها
- انواع نقل قول مستقیم و غیر مستقیم و معرفی کاربرد و نحوه تبدیل نقل قول مستقیم به غیر مستقیم و بالعکس
- کلمات پرسشی (مفاهیم، کاربرد، نحوه به کارگیری)
- موصولات (مفاهیم، کاربرد، نحوه به کارگیری)
- انواع ساختارهای شرطی
- اسم مصدر (Gerund) و کاربرد آن
- قیود (قید حالت، تناوب و تکرار، افعال قیدناپذیر، قید تأکید و ...)
- جملات سببی (معلوم و مجهول) و کاربردهای آن
- شکل گذشته افعال کمکی
- ترتیب صفات در زبان انگلیسی
- سؤالات پرسشی ضمیمه
- افعال چند کلمه‌ای جدایی‌پذیر و جدایی‌ناپذیر
- حروف اضافه (مفاهیم، قواعد و کاربرد)
- کلمات ربط (مفاهیم، کاربردها)

▪ مصدر معلوم و مجهول

▪ کاربردهای:

• I wish

• would rather, had better, prefer

• so, neither, either, too

• neither...nor, either...or, not only...but also, both

• too, enough, so, such, such a/ an

متن درسی: ندارد

محدوده: مطابق سرفصل

راهکارهای اجرایی درس:

به کارگیری کلیه موارد فوق با عنایت به:

○ تمرین‌هایی با استفاده از جملات و متون تاریخی در قالب تمرین و تکالیف مستمر در اشکالی مانند

Writing از فارسی به انگلیسی

○ تمرین‌های ناظر بر استفاده از متون تاریخی ساده و برگزاری مستمر امتحانات سریع (Quiz)

چهارگزینه‌ای

○ آشنایی مقدماتی با متون تخصصی تاریخ در راستای انطباق مباحث آموزش داده شده با متون

تخصصی به منظور تثبیت مباحث تدریس شده در ذهن دانش‌پژوهان و تفهیم این مسأله که مباحث

پیش‌گفته انتزاعی نبوده و به هنگام استفاده از متون کارآمد و مفید هستند.

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ و ارائه کنفرانس)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	کلاسی
-	14	-	3			3

سنت‌های تاریخی در قرآن و روایات

سنت‌های تاریخی در قرآن و روایات			
تخصصی	نوع واحد	2	نظری
ندارد	پیشنیاز / هم‌نیاز	-	عملی
بررسی سنت‌ها و اصول و قواعد الهی حاکم بر تاریخ، قانونمندی حرکت جوامع و تاریخ و مصادیق آن از نظر قرآن و روایات			هدف کلی

سرفصل‌ها:

- کلیات
- بیان مفاهیم: سنت، اصول، سنت تاریخی، قانونمندی حرکت
- ضرورت و اهمیت
- بینش تاریخی قرآن و روایات اسلامی
- قانونمندی تاریخ و حرکت جوامع از نظر قرآن و روایات
- اقسام سنن حاکم بر جوامع و ملت‌ها: (سنت‌های مطلق، سنت‌های مشروط، سنت‌های عام و عمومی، سنت‌های خاص و فردی)
- سنت‌های قرآن درباره امت‌های پیشین (قوم نوح، عاد، ثمود، ابراهیم، مدین، موسی، عیسی و محمد صلی‌الله‌علیه‌وآله)
- آینده جهان از منظر سنت‌های الهی

متن درسی: مطابق سرفصل

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ و ارائه کنفرانس)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت
شفاهی	کتابی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	کلاسی
-	14	-	3			3

منابع:

1. التفسیر الاسلامی للتاریخ، عماد الدین خلیل
2. طلوع و غروب تمدن‌ها، بی‌آزار شیرازی
3. سنت‌های اجتماعی و فلسفه تاریخ در قرآن، محمدباقر صدر، ترجمه حسین منوچهری
4. جامعه و تاریخ از منظر قرآن، شهید مرتضی مطهری
5. جامعه و تاریخ از دیدگاه قرآن، محمد تقی مصباح یزدی
6. فلسفه تاریخ، شهیدمرتضی مطهری
7. بینش تاریخی قرآن، یعقوب جعفری
8. قیام و انقلاب مهدی از دیدگاه فلسفه تاریخ، شهید مرتضی مطهری
9. بینش تاریخی زهج‌البلاغه، یعقوب جعفری
10. جامعه و تاریخ، شهید مرتضی مطهری
11. مقدمه ابن خلدون
12. فلسفه تاریخ، جواد سلیمانی
13. فلسفه تاریخ در قرآن، جواد سلیمانی
14. مقاله «فلسفه نظری تاریخ از دیدگاه قرآن»، سید ضیا الدین میر محمدی

سیره رسول خدا و اهل‌البيت (عليهم السلام) ۲ و ۱

سیره رسول خدا و اهل‌البيت (عليهم السلام) ۲ و ۱			
تعداد واحد	نظری	3	نوع واحد
	عملی	-	تخصصی
هدف کلی	تبیین موضوعی سیره رسول خدا (صلی الله علیه و آله) و معصومان (عليهم السلام) در ابعاد گوناگون		

سرفصل‌ها:

- کلیات
- مفاهیم (تاریخ، سیره، سنت، فضایل، مناقب و ...)
- مبانی فهم سیره پیامبر و ائمه (عليهم السلام)
- تفاوت‌ها و تشابه‌ها در سیره معصومان (عليهم السلام)
- نقش زمان و مکان در سیره معصومان (عليهم السلام)
- ابعاد سیره پیامبر و ائمه (عليهم السلام)
- سیره اخلاقی و فضایل معصومان (عليهم السلام)
- سیره عبادی معصومان (عليهم السلام)
- سیره بهداشتی معصومان (عليهم السلام)
- سیره دعایی معصومان (عليهم السلام)
- سیره تربیتی معصومان (عليهم السلام)
- سیره خانوادگی معصومان (عليهم السلام)
- سیره علمی و فرهنگی معصومان (عليهم السلام)
- سیره اجتماعی معصومان (عليهم السلام)
- سیره سیاسی معصومان (عليهم السلام)
- سیره مدیریتی معصومان (عليهم السلام)
- سیره اقتصادی معصومان (عليهم السلام)

متن درسی: ندارد

محدوده: مطابق سرفصل

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ و ارائه کنفرانس)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	کلاسی
-	14	-	3			3

منابع:

1. السیره النبویه (صلی الله علیه و آله)، ابن هشام
2. الگوهای رفتاری امام علی (علیه السلام)، دشتی
3. فرازهایی برجسته از سیره امامان شیعه، عبدوی و اشتهدادی
4. سیره اهل بیت (علیهم السلام)، حسین عبدالمحمدی
5. سیره اهل بیت (علیهم السلام) در جذب مخالفان، سیدمحسن مهدی
6. سیره تربیتی پیامبر و اهل بیت (علیهم السلام)، محمد داوودی
7. سیره نبوی (منطق عملی)، مصطفی دلشاد تهرانی
8. تاریخ و سیره امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب (علیه السلام)، رسول جعفریان
9. تربیت فرزند در سیره اهل بیت (علیهم السلام)، سیدعلی حسین زاده
10. سیره سیاسی معصومان در عصر حاکمیت، محمد ملک زاده
11. درآمدی بر سیره معصومان، علی اکبر ذاکری
12. سیره الائمه (علیهم السلام)، محسن الامین

عربی معاصر

عربی معاصر			
تخصصی	نوع واحد	2	نظری
متون تخصصی عربی	پیشنیاز / هم‌نیاز	-	عملی
ایجاد توان بهره‌گیری از متون تاریخی عربی معاصر			هدف کلی

سرفصل‌ها:

○ قرائت متون تاریخی منتخب:

- اثر الفرس سیاسی فی العصر العباسی الاول (علی عبدالرحمان)، اسواق العرب (سعید افغانی)، الادب فی ظل التشیع (عبدالله نعمه)، الاسلامیات (طه حسین)، الامام السجاد (علیه السلام) جهاد وامجاد (حاج حسن حسین)، الانتفاضات الشیعیة عبر التاريخ (هاشم معروف حسنی)، الانصار و الرسول (ص) (ابراهیم بیضون)، الدولة العربیة فی اسبانيا (ابراهیم بیضون)، السنة قبل التدوین (محمد عجاج خطیب)، الشیعة فی المیزان (مغنیه)، المسلمون فی اسبانيا (دوزی)، المغول فی التاريخ (صیاد)، المفصل فی تاریخ العرب قبل الاسلام (جوادعلی)، المفصل فی تاریخ العرب قبل الاسلام (جوادعلی)، الملائح النبویة فی الادب العربی (زکی مبارک)، اهل البيت (ع) فی المكتبة العربیة (سید عبدالعزیز طباطبایی)، تاریخ البحریة الاسلامیة فی مصر و بلاد الشام (عبدالعزیز سالم)، تاریخ الدولة الفاطمیة (حسن ابراهیم حسن)، تاریخ الشعوب الاسلامیة (بروکلمان)، تاریخ جهود الخزر (سهیل زکار)، دراسات التاريخ و بحوث فی التاريخ و الاسلام (جعفر مرتضی عاملی)، دراسات فی العصور العباسیة المتأخره (عبدالعزیز الدوری)، دراسات فی انساب قبائل الیمن (احمدحسین شرف‌الدین)، شخصیات قلقة فی الاسلام (عبدالرحمان بدوی)، قبيلة قریش و اثرها فی الحیاة العربیة قبل الاسلام (خضیر عباس الجمیلی)، محاضرات تاریخ الامم الاسلامیة (محمد خضری بک)، ملامح التيارات فی القرن الاول الهجری (ابراهیم بیضون)، منشأ الفکر الفلسفی فی الاسلام (النشار).

متن درسی: نهج البلاغه، بخش خطبه‌ها / انساب الاشراف، بلاذری.

محدوده: کتاب انساب الاشراف، از ص 30 تا ص 51 و از ص 143 تا ص 150 / نهج البلاغه، خطبه‌های

69، 116-119، 121 و 122، 135-138 و چند خطبه دیگر به انتخاب استاد.

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ و ارائه کنفرانس)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	کلاسی
-	14	-	3			3

منابع:

1. نهج البلاغه
2. کتاب أنساب الأشراف، بلاذری

فلسفه تاریخ

فلسفه تاریخ			
تخصصی	نوع واحد	2	نظری
ندارد	پیشنیاز / هم‌نیاز	-	عملی
شناخت قوانین و سنن حاکم بر تاریخ، نظریه‌ها و مکاتب معروف در فلسفه تاریخ، حرکت تاریخ، مسیر و هدف تاریخ			هدف کلی

سرفصل‌ها:

- کلیات تعاریف و تقسیمات تاریخ، فلسفه تاریخ و فرق آن با تاریخ، رابطه تاریخ و فلسفه تاریخ
 - تقسیمات فلسفه تاریخ
 - فلسفه علم تاریخ
 - علمیت و فایده تاریخ و جایگاه آن در طبقه بندی علوم
 - تاریخ و علوم دیگر
 - واقعیت و حقیقت در تاریخ
 - عینیت تاریخی
 - تبیین تاریخی و انواع آن
 - آزمون پذیری در تاریخ
 - فلسفه نظری تاریخ
 - چیستی تاریخ
 - چگونگی تاریخ (قانون مندی تاریخ، مسیر حرکت تاریخ، غایت و هدف تاریخ)
 - چرایی تاریخ (محرک تاریخ)
 - مکاتب و نظریه‌ها در فلسفه تاریخ (با تکیه بر دیدگاه‌ها و اندیشمندان مسلمان)
 - فلسفه تاریخ از دیدگاه قرآن و نهج البلاغه
 - فیلسوفان بزرگ تاریخ: ابن خلدون، مطهری، محمدتقی جعفری، مصباح یزدی
- متن درسی:** مطابق سرفصل

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ و ارائه کنفرانس)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	کلاسی
-	14	-	3			3

منابع:

1. تاریخ چیست، ای اچ کار
2. تاریخ در ترازو، زرین کوب
3. جامعه و تاریخ، شهید مطهری
4. فلسفه تاریخ از دیدگاه ابن خلدون، محسن مهدی
5. فلسفه تاریخ، امری نف، ترجمه فریار
6. فلسفه تاریخ، جمیل موسی النجار
7. فلسفه تاریخ، نوذری
8. مقدمه‌ای بر فلسفه تاریخ، والش
9. مقدمه بر روش تحقیق در تاریخ، کلارک
10. مورخ و تاریخ، توبن بی، ترجمه سهیل آذری
11. فلسفه تاریخ، شهید مطهری
12. جامعه و تاریخ از دیدگاه قرآن، مصباح یزدی
13. تفسیر تاریخ، عبدالحمید صدیقی
14. فلسفه تاریخ، جواد سلیمانی
15. فلسفه تاریخ در قرآن، جواد سلیمانی

کلیات تاریخ جهان

کلیات تاریخ جهان			
تخصصی	نوع واحد	2	نظری
ندارد	پیشنیاز / هم‌نیاز	-	عملی
شناخت کلیات تاریخ جهان، اقوام، فرهنگ‌ها و تمدن‌ها، با تأکید بر تاریخ اروپا			هدف کلی

سرفصل‌ها:

- مفاهیم و کلیات:
 - تاریخ، تمدن و فرهنگ، تاریخ جهانی
 - تقسیم‌بندی تاریخ جهان
- تاریخ عهد باستان:
 - ماقبل تاریخ
 - دوره تاریخی: عصر پیامبران با تکیه بر دیانت یهود و مسیحیت
 - تمدن‌های شرقی / تمدن‌های غربی یونان و روم
- تاریخ قرون وسطی:
 - دولت‌های ژرمن در اروپا
 - تحولات اقتصادی و فرهنگی اروپا / گسترش مسیحیت / فنودالیسم / اسکولاستیک(دانش و فلسفه‌ی کلیسایی)
 - عصر طلایی دنیای اسلام / تمدن اندلس در اروپا / جنگ‌های صلیبی
- تاریخ قرون جدید:
 - رنسانس / رفرم مذهبی در مسیحیت و پیدایش آیین پروتستان
 - اکتشافات جغرافیایی اروپایی‌ها / کشف قاره‌ی امریکا
 - استعمار کلاسیک در قرون جدید در آسیا، افریقا و امریکای لاتین
 - تحولات نظام‌های سیاسی غرب / اندیشه‌های سیاسی جدید
 - تحولات جهان اسلام / دولت‌های عثمانی، صفویه و گورکانیان هند
 - عصر روشنگری و انقلاب‌ها/ انقلاب انگلستان، انقلاب استقلال امریکا و انقلاب فرانسه

○ تاریخ قرون معاصر

- انقلاب صنعتی اروپا
- استقلال طلبی سرزمین‌های امریکای لاتین
- رشد ناسیونالیسم در اروپا و تشکیل دولت‌های آلمان و ایتالیا / رواج اندیشه مارکسیسم
- جنگ‌های جهانی
- انقلاب کمونیستی روسیه / ظهور فاشیسم
- صهیونیسم و تشکیل دولت غاصب اسرائیل / جنگ‌های اعراب و اسرائیل
- نهضت‌های آزادی بخش و استقلال کشورهای مستعمره
- جنگ سرد / فروپاشی اتحاد شوروی / جهان تک‌قطبی به سرکردگی امریکا
- تحولات اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی جهان / آسیا، آفریقا، اروپا و امریکای لاتین
- انقلاب اسلامی ایران و بیداری اسلامی

متن درسی: مطابق سرفصل

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ و ارائه کنفرانس)

شبیه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	کلاسی
-	14	-	3			3

منابع:

1. البدء و التاريخ، مطهر بن طاهر مقدسی
2. الكامل فی التاريخ، عزالدین علی بن اثیر جزری
3. بررسی تاریخ (تلخیص دو جلدی)، تلخیص دیوید چرچیل سامرول، ترجمه‌ی محمدحسین آریا، انتشارات علمی و فرهنگی
4. بیداری اسلامی، علی‌اکبر ولایتی
5. بیداری غرب، ویلیام هاردی مک‌نیل، ترجمه‌ی مسعود رجب‌نیا، انتشارات علمی و فرهنگی

6. تاریخ بزرگ جهان، کارل گریمبگ، ترجمه‌ی گروه مترجمان، نشریزدان
7. تاریخ تمدن، ویل دورانت، ترجمه‌ی گروه مترجمان، نشر علمی و فرهنگی
8. تاریخ تمدن از کهن‌ترین روزگار تا سده‌ی ما، هنری لوکاس، ترجمه‌ی عبدالحسین آذرنگ، نشر کیهان
9. تاریخ جامع ادیان، جان ناس، ترجمه‌ی علی اصغر حکمت، نشر علمی و فرهنگی
10. تاریخ جهان، فیلیپه فرناندس آرمستو، ترجمه‌ی شهربانو صارمی، نشر ققنوس
11. تاریخ جهان نو، رابرت روزل پالمر، ترجمه‌ی ابوالقاسم طاهری، نشر امیرکبیر
12. تاریخ جهانی، شارل دولاندلن، ترجمه‌ی دکتر احمد بهمنش، نشر دانشگاه تهران
13. تاریخ طبری، محمد بن جریر طبری، ترجمه‌ی ابوالقاسم پاینده، نشر اساطیر
14. تاریخ عمومی، آلبرماله و ژول ایزاک، ترجمه‌ی گروه مترجمان، نشر ابن سینا
15. جهان در قرن بیستم، کارتر و. فیندلی و جان م. راثی، ترجمه‌ی بهرام معلمی، نشر ققنوس
16. سرگذشت تمدن، کارل بکر و فردریک دنکاف، ترجمه‌ی علی محمد زهما، نشر علمی و فرهنگی

کلیات تاریخ تمدن اسلامی

کلیات تاریخ تمدن اسلامی			
تخصصی	نوع واحد	2	نظری
ندارد	پیشنیاز / هم‌نیاز	-	عملی
شناخت کیفیت و زمینه‌های شکل‌گیری تمدن‌ها و تمدن اسلامی، تأثیر متقابل اسلام و ایران در تمدن اسلامی، علل رکود تمدن اسلامی و راه تجدید حیات آن			هدف کلی

سرفصل‌ها:

- مفاهیم: تعریف لغوی و اصطلاحی تمدن، فرهنگ، نسبت میان فرهنگ و تمدن، تعامل و تقابل فرهنگی
- عوامل پیدایش و شکوفایی تمدن (جغرافیا، نژاد، دین، ثروت و...)
- عوامل پیدایش و شکوفایی فرهنگ و تمدن اسلامی
- نقش تمدن‌های گذشته
- نقش قرآن، سنت و آموزه‌های دینی
- مظاهر تمدن اسلامی (علوم - فنون - تشکیلات)
- عوامل انحطاط
- عوامل انحطاط تمدن‌ها
- عوامل انحطاط تمدن اسلامی (عوامل داخلی و عوامل خارجی)
- تأثیر تمدن اسلامی بر تمدن غرب
- راه‌های انتقال و تأثیر
- علوم و فنون انتقال یافته
- میزان تأثیر
- احیای تمدن اسلامی
- زمینه‌ها و عوامل
- راه‌ها و روش‌ها

متن درسی: ندارد

محدوده: مطابق سرفصل

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ و ارائه کنفرانس)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	کلاسی
-	14	-	3			3

منابع:

1. انقلاب تکاملی اسلام، جلال الدین فارسی
2. تاریخ بغداد، خطیب بغدادی
3. تاریخ پیشرفت‌های علمی و فرهنگی بشر، یونسکو
4. تاریخ تشکیلات دولت‌های اسلامی، تاریخ تمدن اسلام، جرجی زیدان
5. تاریخ تمدن، ویل دورانت
6. تاریخ دمشق، ابن عساکر
7. تمدن اسلام و عرب، گوستاولوبون
8. تمدن اسلامی در قرن چهارم هجری، آدام‌متز
9. حضارة العرب، رافعی
10. خدمات متقابل ایران و اسلام، شهید مطهری
11. درس‌های تاریخ، ویل دورانت
12. سنی ملوک الارض و الانبیاء، حمزه اصفهانی
13. سیر تمدن، رالف‌لینتون
14. طبقات الاطباء و الحكماء، ابن جلجل ترجمه محمد کاظم امام
15. کارنامه اسلام، زرین کوب
16. مقدمه، ابن خلدون
17. وفیات الاعیان، ابن خلکان

18. اسلام و تمدن اسلامی، آندره میکل، ترجمه فروغی
19. ریشه‌های ضعف و عقب افتادگی مسلمین، سمیح عاطف الزین
20. علم و تمدن در اسلام، حسین نصر
21. پویایی فرهنگ و تمدن اسلامی، ولایتی
22. تاریخ تمدن اسلام، جرجی زیدان
23. تاریخ و فرهنگ، مجتبی مینوی
24. تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی، قربانی
25. تاریخ تمدن اسلامی، میان محمد شریف

مآخذشناسی تاریخ اسلام و تاریخ نگاری در اسلام

مآخذشناسی تاریخ اسلام و تاریخ نگاری در اسلام			
تخصصی	نوع واحد	3	نظری
ندارد	پیشنیاز / هم‌نیاز	-	عملی
شناخت منابع تاریخ اسلام و تبیین جایگاه علم تاریخ و سیر تحول آن نزد مسلمانان و تأثیر قرآن و سنت بر این علم، و بررسی مکاتب مهم تاریخ نگاری			هدف کلی

سرفصل‌ها:

- کلیات
 - مفاهیم: مأخذ، منبع، تاریخ نگاری و...
 - ضرورت و اهمیت
 - پیشینه، اهداف و...
 - منظور از منبع و مأخذ،
 - منبع شناسی:
 - منابع مکتوب (شامل سیره نویسی، تبار نویسی، تك نگاری، تراجم نگاری، تاریخ نویسی محلی، جغرافیای نگاری، تاریخ نگاری عمومی، سال شمار و موضوعی):
 - منابع غیر مکتوب؛ (مانند کتیبه‌ها، سکه‌ها، بناها) منابع جدید؛ (مانند دائرة المعارف‌ها)
 - مفهوم تاریخ نگاری، پیشینه، انگیزه‌ها و اهداف آن
 - تاریخ نگاری در اسلام
 - نظریه‌های نوین در تاریخ نگاری اسلامی
 - تاریخ نگاری مطلوب از نظر قرآن و سنت اسلامی
 - روش‌های تاریخ نگاری (روایی، تاریخی، تحلیلی، سال شمار، موضوعی)
 - مکاتب تاریخ نگاری مکتب مدینه، مکتب عراق، مکتب مصر و شام، مکتب ایران
 - شیعه و تاریخ نگاری (تاریخ عمومی، تك نگاری، مقتل نگاری، مناقب نگاری و شرح حال نگاری)
- متن درسی:** ندارد

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ و ارائه کنفرانس)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	کلاسی
-	14	-	3			3

منابع:

1. الاعلان بالتوبیخ لمن ذم التاريخ، سخاوی
2. المختصر فی علم التاريخ، کافجی
3. الشماریخ فی علم التاريخ، سیوطی
4. تاریخ و تاریخ نگاری در اسلام، روزنتال
5. تاریخ نگاری در گستره تمدن اسلامی، آیینه‌وند
6. معرفی و نقد منابع تاریخ عاشورا، حسینی
7. منابع تاریخ اسلام، جعفریان
8. منابع تاریخ ایران در دوران اسلامی، ورهرام
9. میراث مکتوب شیعه، مدرسی
10. نقد و بررسی منابع سیره نبوی، انتشارات پژوهشگاه حوزه و دانشگاه
11. تاریخ نگاری در اسلام، مجموعه مقالات، ترجمه آژنگ
12. کشف الظنون عن اسامی الکتب و الفنون، حاجی خلیفه
13. تاسیس الشیعه لعلوم الاسلام، سید حسن صدر
14. الصحیح من سیره النبی الاعظم علامه جعفر مرتضی جلد اول
15. نقش شیعه در تاریخ نگاری اسلامی
16. منابع تاریخی شیعه، محمدرضا هدایت پناه
17. تاریخ نگری و تاریخ نگاری اسماعیلیان، علی بابائی

متون تخصصی (عربی)

متون تخصصی (عربی)			
تخصصی	نوع واحد	2	نظری
ندارد	پیشنیاز / هم‌نیاز		عملی
هدف کلی			ایجاد توان بهره‌گیری از متون تاریخی به زبان عربی

سرفصل‌ها:

○ قرائت متون تاریخی منتخب:

■ الف) متون عربی تا پایان قرن پنجم مانند:

- المغازی (واقدی)، وقعة صفین (نصر بن مزاحم)، السيرة النبويه (ابن هشام)، الطبقات الكبرى (ابن سعد)، نسب قریش (زبیری)، اخبار مکه (ازرقی)، المؤلفیات (زبیر بن بکار)، الامامة و السياسة (ابن قتیبه)، انساب الاشراف (بلاذری)، اخبار الطوال (دینوری)، الغارات (تقفی)، تاریخ یعقوبی (محمد بن واضح)، الاعلاق النفیسه (ابن رسته)، سفرنامه (ابن فضلان)، تاریخ الطبری (محمد بن جریر)، مروج الذهب (مسعودی)، صورة الارض (ابن حوقل)، سفرنامه (ابن ابودلف)، الارشاد (شیخ مفید)، الجمل (شیخ مفید)، احسن التقاسیم (مقدسی) و جمهرة النسب (ابن حزم).

■ ب) متون عربی از قرن ششم به بعد مانند:

- اعلام الوری (طبرسی)، الاصابه (ابن حجر)، الانساب (سمعانی)، البداية و النهایه (ابن کثیر)، الحوادث الجامعه (ابن فوطی)، السيرة الحلبیه (حلبی)، الطرائف فی معرفة الطوائف (ابن طاووس)، العبر فی خبر من عبر (ذهبی)، الكامل فی التاريخ (ابن اثیر)، المنتظم (ابن جوزی)، تاریخ الاسلام (ذهبی)، تذكرة الحفاظ (ذهبی)، تذكرة الخواص (سبط ابن جوزی)، سبل الهدی و الرشاد (شامی)، سفرنامه (ابن بطوطه)، سفرنامه (ابن جبیر)، سیر اعلام النبلاء (ذهبی)، شرح نهج البلاغه (ابن ابی الحدید)، عیون الاثر (ابن سید الناس)، كشف الغمه (اربلی)، معادن الحكمة فی مكاتیب الأئمة (علم الهدی) و وفيات الاعیان (ابن خلكان).

متن درسی: ندارد

محدوده: مطابق سرفصل

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ و ارائه کنفرانس)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	کلاسی
-	14	-	3			3

منابع:

1. نهج البلاغه
2. کتاب انساب الاشراف، بلاذری

مستشرقان و تاریخ اسلام

مستشرقان و تاریخ اسلام			
تخصصی	نوع واحد	2	نظری
ندارد	پیشنیاز / هم‌نیاز	-	عملی
بررسی پدیده استشراق و مکاتب آن و مهم‌ترین شبهات خاورشناسان درباره تاریخ اسلام			هدف کلی

سرفصل‌ها:

- کلیات
- مفاهیم: شرق‌شناسی، مستشرق، استشراق، شرق، غرب و ...
- انگیزه‌ها و اهداف مستشرقان (سیاسی، دینی - تبشیری، استعماری، علمی - فرهنگی)
- محورهای فعالیت مستشرقان (ترجمه، تصحیح، تألیف)
- سیر تاریخی مطالعات مستشرقان در حوزه تاریخ اسلام
- موضوعات مورد مطالعه مستشرقان (در محورهای ترجمه، تصحیح، تألیف)
 - عصر جاهلی
 - سیره نبوی صلی‌الله‌علیه‌وآله
 - تاریخ تشیع
 - تاریخ خلافت (تا سقوط عثمانی)
 - تاریخ تمدن
 - تاریخ کشورهای اسلامی و ...
- بررسی و نقد آثار مستشرقان (گلدزیهر، ولها وزن، لامنس، برنارد لوپس، آربری، مکدموت، مارلونگ و...)
- مراکز علمی و نشریات تاریخی مستشرقان
- نتایج و تأثیرات مطالعات مستشرقان بر مطالعات تاریخی مسلمانان
- نقد مبانی مطالعات تاریخی مستشرقان

متن درسی: ندارد

محدوده: مطابق سرفصل

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ و ارائه کنفرانس)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	کلاسی
-	14	-	3			3

منابع:

1. اسلام از دریچه چشم مسیحیان، الاستشراق، دائرة المعارف بستانی
2. الاستشراق و المستشرقون، نجیب العقیقی
3. المستشرقون، عبدالرحمان بدوی
4. دائرة المعارف اسلام، چاپ اروپا مدخل تاریخ شرق اسلامی
5. فرهنگ کامل خاورشناسان، نقد آثار خاورشناسان، موسوعة المستشرقین، بدوی؛ قراءة جدید فی تاریخ الاستشراق، عبدالرحیم حسن
6. الاستشراق، ادوارد سعید
7. مطالعات اسلامی در غرب، الویری
8. الدراسات العربیة و الاسلامیة فی ألمانيا فی القرن العشرين؛ المستشرقون و مصادر التشريع النشمی
9. مستشرقان و قرآن، نقد و بررسی آراء مستشرقان درباره قرآن، محمدحسن زمانی - علی رضا سیاری
10. مستشرقان و پیامبر اعظم، حسین عبدالمحمدی
11. مستشرقان و نبی اعظم، محمود مطهری نیا
12. شرق شناسی و اسلام شناسی غربیان؛ تاریخچه، اهداف، مکاتبات و گستره فعالیت مستشرقان، محمدحسن زمانی
13. مستشرقان و تاریخ گذاری در قرآن (محمد جواد اسکندرلو)
14. مقاله «منبع شناسی مستشرقان پیرامون سیره پیامبر ﷺ»، سیدمحمد موسوی مقدم -
نجمه ثابت

وضع کنونی جهان اسلام

وضع کنونی جهان اسلام			
تخصصی	نوع واحد	2	نظری
ندارد	پیشنیاز / هم‌نیاز	-	عملی
بررسی حوادث مهم، نقاط قوت و ضعف مسلمانان در عصر حاضر با توجه به استعمار جدید			هدف کلی

سرفصل‌ها:

○ بررسی اوضاع جغرافیایی، سیاسی، فرهنگی و دینی، اقتصادی، اقوام و ملیت‌ها در:

- شمال آفریقا
- خاورمیانه
- ترکیه و بالکان
- آسیای میانه
- جنوب شرق آسیا
- اقلیت‌های مسلمان در جهان

متن درسی: ندارد

محدوده: مطابق سرفصل

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ و ارائه کنفرانس)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	کلاسی
-	14	-	3			3

منابع:

1. جهان اسلام، مرتضی اسعدی

2. سرزمین اسلام، گلی زواره
3. کتاب‌های وزارت خارجه درباره کشورهای اسلامی
4. وضع کنونی جهان اسلام، سلطانی - عبادی
5. دانشنامه جهان اسلام، قربانعلی حداد عادی و دیگران
6. اسلام قربانی تروریسم؛ مجموعه سخنرانی‌های اجلاس بین‌المللی
7. جهان اسلام قربانی تروریسم، ناشر مجمع جهانی صلح اسلامی
8. وضعیت شناسی جهان اسلام و مسلمانان در مناطق مختلف جهان، حسن رضایی
9. وضعیت کنونی جهان اسلام، عبدالمجید ناصری داوودی

همایش و کارورزی

همایش و کارورزی			
تخصصی	نوع واحد	-	نظری
ندارد	پیشنیاز / هم‌نیاز	1	عملی
کسب مهارت‌های لازم در انجام پژوهش‌های تاریخی و ارائه نتایج آن			هدف کلی

سرفصل‌ها:

در این درس هر يك از دانشجویان با راهنمایی اساتید راهنما، اقدام به نگارش مقاله‌ای با رعایت اصول، ضوابط و قواعد نگارش با تکیه بر منابع اصلی و روش معتبر خواهند کرد. برخی از محورهای قابل توجه برای همایش و کارورزی به شرح زیر است:

- نظریات سیاسی و اجتماعی متفکران بزرگ اسلامی (ماوردی، باقلانی، غزالی، جوینی، بیرونی، فارابی، ابن سینا، خواجه نصیر و...)
- نقد متون درسی حوزه تاریخ
- معرفی و نقد کتب معاصران در حوزه تاریخ
- بررسی پدیده‌های مهم تاریخی
- بررسی و نقد مکاتب تاریخ‌نگاری
- معرفی منابع و متون کلاسیک
- معرفی و نقد شرق‌شناسان و آثار آنها در حوزه تاریخ
- معرفی نقش شیعه در تمدن اسلامی
- معرفی نقش هر يك از ائمه (علیهم السلام) در تمدن اسلامی

متن درسی: ندارد

محدوده: مطابق سرفصل

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ و ارائه کنفرانس)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	
-	-	-	15			5

روش تحقیق پیشرفته

روش تحقیق پیشرفته			
تخصصی	نوع واحد	-	نظری
روش تحقیق عمومی	پیشنیاز / هم‌نیاز	2	عملی
آشنایی با روش‌های مختلف پژوهش تاریخی و کیفیت بهره‌برداری از منابع			هدف کلی

سرفصل‌ها:

- مفاهیم: تحقیق، روش تحقیق، روش تحقیق در تاریخ
- انواع روش تحقیق (استدلالی، قیاسی، استقرایی)
- ابزار و منابع تحقیق تاریخی:
 - نوشتاری (کتاب‌ها، سکه‌ها، کتیبه‌ها، اسناد تاریخی)
 - غیرنوشتاری (بناها، منابع صوتی (تصویری، منابع شفاهی)
- نقد منابع (تبیین و شیوه‌ها)
 - نوشتاری (نقد سند، نقد متن)
 - غیر نوشتاری
- ویژگی‌ها و مشکلات موضوعات در تحقیقات تاریخی

متن درسی: ندارد

محدوده: مطابق سرفصل‌ها

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ و ارائه کنفرانس)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	کلاسی
-	14	-	3			3

منابع:

1. روش تحقیق، خواجه‌نوری
2. روش تحقیق مفهومی در متون اسلامی، ق. حسین‌نژاد
3. مقدمه‌ای بر روش تحقیق در علوم اجتماعی، بهروز نبوی
4. مقدمه‌ای بر شناخت اسناد تاریخی، جهانگیر قائم‌مقامی
5. منابع ابن خلدون، ترجمه پروین گنابادی
6. روش تحقیق پیشرفته، محمدباقر نوبخت
7. آشنایی مقدماتی با روش تحقیق در تاریخ، رسول جعفریان
8. مقدمه‌ای بر روش تحقیق در تاریخ، کیتس کلارک
9. مبانی روش تحقیق در تاریخ، سینا فرورزش
10. روش‌های پژوهش در تاریخ، شارل ساماران
11. روش تحقیق و پژوهش علمی در تاریخ، جواد هروی

پایان نامه

پایان نامه			
تخصصی	نوع واحد	-	نظری
روش تحقیق پیشرفته	پیشنیاز / هم‌نیاز	4	عملی
تدوین اثر مکتوب تخصصی در یکی از موضوعات تاریخی با رعایت ضوابط پژوهشی مربوط			هدف کلی

سرفصل‌ها:

- ارائه تحقیق 100 تا 150 صفحه ای در یکی از موضوعات تاریخی با رعایت ضوابط و قواعد پژوهشی و نگارشی. (ضوابط تدوین پایان نامه از ناحیه گروه علمی اعلام می شود).

رویکردهای حاکم:

اهتمام به کاربردی بودن موضوعات

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی		فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		سمینار	تحقیق	
-	-	-	20		-